

Молода Україна

ЖУРНАЛ УКРАЇНСЬКОЇ ДЕМОКРАТИЧНОЇ МОЛОДІ

РІК ВИДАННЯ XLVII

ЖОВТЕНЬ – ГРУДЕНЬ — 1998 — OCTOBER – DECEMBER

Ч. 443

Відроджується славетний Золотоверхий Михайлівський собор.

ISSN 0026-9042

НАШІ ПРЕДСТАВНИЦТВА:

В Канаді:

B. Yaremchenko,
28 Frontenac Rd.
London, Ontario

Ihor J. Lysyk,
885 Beaufort Ct.
Oshawa, Ont. L1G 7J7

T. Boyko,
2582 Cornwall Dr.
Penticton, B.C. Y2A 6X3

В США:

Головний представник

Iw. Ivahnenko,
72 Feather Bed In.
Hopewell, N.J. 08525

Pawlo Prokopenko,
75 Kennedy Circle
Rochester, N.Y. 14609

W. Ponomarenko,
5802 Vandalia Ave. S.W.
Cleveland, Ohio 44144

МОЛОДА УКРАЇНА

Видає Центральний Комітет
Об'єднання Демократичної
Української Молоді

Голова ЦК В. ЛІЩИНА

Редагує колегія:

редактори — Л. Ліщина,
В. Родак, О. Харченко;
члени — Ю. Криволап, А. Лисий,
О. Пошиваник.

Адміністратор Зіна Корець
Тел. (416) 763-3422

MOLODA UKRAINA

A Ukrainian Quarterly Magazine
Published by the Central Committee
of the Ukrainian Canadian Youth
Association -- ODUM

In USA -- Association of American
Youth of Ukrainian Descent.

President: V. Lishchyna

Box 40, Postal Station "M"
Toronto, Ontario M6S 4T2

Це число підготувала Валентина Родак.

УМОВИ ПЕРЕДПЛАТИ:

Річна передплата

У США, у Канаді і в Україні 25.00 доларів

Ціна одного примірника: 6.00 дол.

В Австралії 17.00 дол. (австрал.)

Ціна одного примірника: 5.00 дол.

В Англії і Німеччині. 18.00 дол. (америк.)

Ціна одного примірника: 5.00 дол.

В усіх інших країнах Європи 17.00 дол. (америк.)

Ціна одного примірника: 5.00 дол.

В усіх країнах Південної Америки 15.00 дол. (америк.)

Ціна одного примірника: 3.00 дол. (америк.)

Зазначене число після прізвища передплатника означає останнє число
журнала, за яке заплачено передплату.

За зміну адреси просимо прислати поштові марки або інтернаціональні
купони (International coupon) на суму 65 канадських центів.

Редакція не приймає матеріалів без підпису автора і застерігає за собою
право скорочувати статті і правити мову, рукописів не повертає.

Статті підписані прізвищем або ініціалами автора не завжди відповідають
поглядам редакції.

За зміст і мову оголошень редакція не відповідає.

Листування з редакцією та адміністрацією просимо слати на адресу:

MOLODA UKRAINA

Box 40, Postal Station "M", Toronto, Ontario, Canada, M6S 4T2

В ЦЬОМУ ЧИСЛІ ЧИТАЙТЕ: Поезії — Д. Луценко, П. Тичина, Г. Будяньська. Павло Степ; Я. Стех — Про три ювілеї; І. Корж — Український "Колюмб" гумору та сатири; С. Кузьменко — Нова збірка поезій Оляни Рути; О. Горянка — Василь з Боковеньки; В. Родак — І знову я в Україні!; О. Харченко — Гідне вшанування пам'яті Бориса Гмирі; М. Гавриш — Дещо про "Нові дні"; О. Пошиваник — Ще одна подорож по Україні; Д. Бродгед — Кілька спостережень в Україні. Одумівська хроніка. Сторінка Юного ОДУМ-у. Некрологи. Листи до редакції.

НА ОБКЛАДИНЦІ: Відроджується славетний Золотоверхий Михайлівський собор. Київ, Україна, 15.XI.1998 р. Фото Оксани Родак. Спонзори обкладинки Петро Родак та Марія і Петро Одарченки.

Дмитро ЛУЦЕНКО

ПРОРОК

Є в Києві Шевченківський завулок,
А в ньому сивим свідком двох століть,
Як давнини минулої відлунок,
Старий уже будиночок стоїть.

Він вечори й світанки зустрічає,
Щодня бентежні ловить голоси.
Літа біжать удаль,
Та не втрачає
Будинок той принади і краси.

Він бачив і неволю, і руїни,
І Прометея невсипущий жар...
Тут жив Кобзар моєї України,
Її Пророк, всевидящий бунтар.

Заходжу в хвилюванні на подвір'я,
В саду шумить шовковиця стара.
Під нею в багрянисте надвечір'я
Колись тут думу думав наш Тарас.

Коли б то сила — громом розкотився
Над стогоном дніпрових круч і вод.
Від того грому, може б, пробудився
В кайданах поневолений народ.

Отак в думках і зустрічав світання...
А день за днем спливав у небуття.
І серце, повне сили і страждання,
Переливало в вірші почуття.

Уже гарячий серпень над землею
Налив медами київські садки.
Уже лежить написана "Лілея",
Уже "Русалки" ожили рядки.

В очах палає іскрою сльозина,
Неначе свіжа крапелька Дніпра.
...Ось впливає в пам'яті Ярина,
Замучена невольниця-сестра.

Круті стежки, якими спозарана
Малим ходив до п'яного дядька.
Ось дивиться зажурена Оксана,
Нещасна покріпачена дочка.

Любив її з дитинства до нестями,
Як чарівну світанкову зорю...
Він йде в кімнату...
Літніми ночами
В будиночку не спиться Кобзарю.

А на душі так болісно і сумно,
Журба ятриста серце обвива.
Він дивиться в вікно глибокодумно,
Шепоче знов проникливо слова.

Я так люблю тебе, моя Вкраїно,
За тебе навіть Бога прокляну!...
Заходь же в цей будиночок, Людино,
Збагни Тараса душу вогню.

Мов кров людська, тут гляне тобі в очі
Його китайка світлим кумачем...
Немов Пророк, серед глухої ночі
Він був твоєї волі сурмачем.

Дмитро Луценко (1921–1989),
лауреат Державної премії
ім. Тараса Шевченка (1976 р.).

Павло ТИЧИНА

* *
*

Гей, вдарте в струни, кобзарі,
Надхніть серця піснями!
Вкраїнські прапори вгорі —
Мов сонце над степами...

Гей, рясно всипте цвітом шлях,
У дзвони задзвоніте!
Вкраїнське військо на полях
Йде, славою повите.

Дзвенять слова, мов у сріблі,
Братерськії, веселі.
А десь на морі кораблі
Розбилися об скелі...

Земля схотіла жити знов —
Шумлять потужно ріки.
Благословіть ви чесну кров,
Хвала борцям навіки!

Хвала борцям, що на зорі
Лягли в холодні ями.
Гей, вдарте в струни, кобзарі,
Надхніть серця піснями!

[1917]

ПАВЛО СТЕП

Невблаганний час все далі відсуває нас від тих діячів, що були серед нас і робили свій вклад до нашого громадського життя.

Цієї осени виповнилося 105 років від дня народження Павла Гавриша, поета, літературознавця, редактора, що друкувався, переважно вживаючи псевдо Павло Степ.

Він народився 7 вересня 1893 року на Чернігівщині в родині малозаможного козака.

Любов до літератури, вперше пробуджена ще в юнацькому віці Шевченковим "Кобзарем", полонила його назавжди. Найближче оточення, насичене живими розповідями про козацьку Україну та книжки з її минулого викликали в ньому сильні почуття патріотизму та національної свідомості, що залишалися з ним протягом цілого життя.

Несприятливі економічні обставини скоро змусили юнака залишити рідне село й працювати по вугільних копальнях дореволюційного Донбасу.

Писати Павло Степ розпочав рано, перші його вірші стосувалися, головним чином, людей та подій місцевого характеру.

Під час Першої світової війни він служив у діючій армії на різних фронтах: від Північно-західного до Румунського.

Головними темами його більш цілеспрямованих віршів тих часів були роздуми над соціальною несправедливістю та безглуздям війни, з якою він стикався близько, та яка приносила стільки страждань людству.

Після 1917 року Павло Степ українізував тих вояків-українців, що служили в його частині, та брав участь у першому Військовому з'їзді в Одесі, а пізніше в Києві.

Незабаром він повністю включається у Визвольні змагання. У складі "Залізної дивізії" бере участь у повстаннях проти Денікіна й боротьбі з більшовиками. Восени 1919 року він допомагає звільняти Київ від білогвардійських прихильників гетьмана Скоропадського, а згодом веде роз'яснювальну та просвітянську роботу серед селян війська Херсонщини. У пересувній друкарні він продукує заклики до населення підтримувати незалежність України.

Ще студентом Кам'янець-Подільського Державного Українського Університету, згодом переіменованого на Інститут Народної Освіти, він редагує перший в Україні літературний журнал "Буяння" та стає членом провінційної філії літературної організації "Гарт".

Закінчивши історико-філологічний факультет університету, після короткотривалого періоду вчителювання, Павло Степ працює по різних видавництвах у Харкові, тодішній столиці України. На посаді літературно-мовного редактора він працює в Державному Видавництві України, а пізніше, в кінці 1920-их на початку 1930-их років, стає літературним редактором журналу для молоді "Червоні квіти", газети "На зміну" та інших періодичних

видань. Найбільше він працював у галузі періодики й публікацій для дітей та молоді.

Починаючи з 1920-х років, видає дві збірки власних поезій, а пізніше одну його збірку видало харківське видавництво "Рух". Він також пише кілька п'єс для дітей, виданих "Книгоспілкою". Крім того, з-під його пера виходять окремі поезії, новели й драматичні етюди та переклади.

У Харкові він не стоїть осторонь бурхливого літературного життя столиці, а стає одним з фундаторів Українського Товариства Драматургів і Композиторів (УТОДІК) та членом харківського Місцевому письменників — передвісника пізнішої Спілки письменників України.

З осени 1941 року Павло Степ відновлює свою, тимчасово припинену утисками совєтської влади, літературну діяльність, публікує поезії в місцевій пресі, продовжує культурно-освітню працю по селах Херсонщини та очолює "Просвіту".

По українських редакціях Павло Степ працює і на чужині, в Німеччині. У додаток до великого циклу "Щоденник хворої людини", він пише багато поезій виразно патріотичного змісту. Окремі його поезії містить празьке видавництво "Пробоєм".

Після Другої світової війни, співпрацює в різних газетах, таких як "Луна", "Наша пошта" та інших. 1946 року в таборі Гайденав видає збірник "Симон Петлюра", присвячений пам'яті Головного Отамана війська Української Народної Республіки, а також великодній журнал для дітей — "Писанка" та три частини "Українських народніх казок". Свідомий свого обов'язку колишнього вояка армії УНР, вступає до комбатантської організації.

Перебуваючи в Англії, Павло Степ стає членом СУБ-у, далі займається поетичною творчістю та бере участь у громадському й церковному житті українців Великобританії.

У Канаді він продовжує письменницьку діяльність, співпрацюючи в українських періодичних виданнях — журналах "Нові дні", "Молода Україна" та газетах "Наша мета", "Вільне слово", "Українські вісті", "Новий шлях", "Український Прометей". У своїх статтях, рецензіях та дописах відгукується на події в мистецько-літературному житті української громади. Один час він учителює на курсах українознавства при катедрі св. Володимира та приділяє увагу вихованню юнацтва в Організації Демократичної Української Молоді. Крім того, редагує організаційний журнал "Молода Україна".

Працюючи на літературному полі в Торонто, Павло Степ й далі бере діяльну участь в українському громадському житті і стає членом СУЖЕРО та Союзу Бувших Українських Вояків. Він — один із співзасновників відомого мистецького товаришення "Козуб".

За останні роки свого життя Павло Степ підго-

(Закінчення на наступній сторінці.)

ПРО ТРИ ЮВІЛЕЇ

"Прокинувся я — і я вже Ти.
Над мною, під мною
Горять світи, біжать світи
Музичною рікою."
(*"Соняшні клярнети" П. Тичини*)

Однією з характеристичних рис советського колоніалізму в Україні було нищення творців української культури. Про загальні розміри страт можна дізнатися з "Розстріляного Відродження" Юрія Лавріненка. Ця знаменита книга в наш час чомусь в тіні забуття. Ще в минулих роках торонтська інтелігенція спромоглася належно вшанувати пам'ять Максима Рильського. В журналі "Нові дні" були вміщені статті і в галерії Канадсько-Української Мистецької Фундації НТШ влаштувало з багатьма доповідями вечірку, яка допомогла присутнім відновити свої знання про великого українського неоклясика. При цій нагоді багато було сказано про таких знаменитих творців української культури, як Зеров, Филипович, Драй-Хмара, Юрій Клен та інших.

Крім того, варто прочитати і глибинно проаналізувати працю Гелія Снегірьова "Набої для розстрілу", в якій описано трагедію, що відбувалася в Харківському оперному театрі в березні 1930 року. Це — гучна псевдо-судова розправа над т. зв. Спілкою Визволення України. Серед 45 підсудних С. О. Єфремов. Не треба забувати, що це найвищий український вчений, у якого понад 3,000 різних наукових праць. Його втрата болісна, але вона також вчинила великий переполох серед інтелігенції. Там, на цій судовій інтермедії, проф. Єфремов твердо відповів суддям — "Так, ми хочемо незалежної України!"

Люди, які щиро цікавляться українською культурою ніколи не нудяться, вони хочуть пізнати все більше таємниць, хочуть досліджувати і розкривати, яку страшну ціну Україна заплатила за перебування в складі Радянського Союзу. Прошу тільки подумати, що 60 років тому назад, тобто на зламі жовтня і листопада 1937 року, на Соловках большевицькі негідники розстріляли в кількох днях по-

над 200 видатних українців. Серед них були Лесь Курбас, Микола Зеров, М. Ірчан, М. Куліш, родина Крушельницьких та багато інших. Загалом лише в тих околицях під час тих чорних днів поклали свої голови біля 1,200 осіб. Цей масовий розстріл відбувався за ухвалою трибуналу "трійки" товаришів Позернова, Шитовата, Заковського. Катом того страшного злочину був капітан НКВД Михайло Матвеев, який особисто dokonував розстріли.

Про цей період в жодному разі не можна забувати і треба пригадувати, що перші роки українського державного життя позначалися буйним розквітом на всіх ділянках національного життя, а також і в ділянці літератури. Появилось чимало журналів, альманахів, творилися різні письменницькі організації. Але, на жаль, цей "ренесанс української літератури" не тривав довго. Скоро большевицька влада накреслила свої злочинні пляни. І тут починається трагедія українського письменства. Одні, сильніші характером, не підкорилися і пішли на розстріл, інші, у в'язниці, а ще інші занепали духом, заломилися і пішли на службу окупантів. І в цьому треба поступово і логічно в наш час розбиратися, використовуючи при тому різні нагоди, а особливо ювілеї. В них ми повинні доінформовувати наше суспільство, допомогти йому зрозуміти ті закономірності, що діялись з людьми в той страшний час.

Минають роки, пішли з життя ті — котрі катували і ті, катовані. Історію пишуть усі, кожен пам'ятає своє і представляє по-своєму. Скажимо правду, це жах долі нашого народу, це якась ганебна подвійна мораль: одні аплодували катам, бо забракло їм мужности, інші мовчали, ще інші втекли, залишили на поталу свої родини і рідну землю. У кожного без винятку своя вина, але у цій вині спробуємо себе самоусвідомити. Це буде початок нашого вищого культурного розумування. І нехай не ображається на мене той, хто кривив душею і той, що ген далеко втік за межі своєї Батьківщини. Сьогодні все має свою значимість, якщо воно справедливе і з'єднує сотні ниток, що тягнуться з нашої долі і спростовує хибні тлумачення, що побутували і ще побутують так в Україні, як і на еміграції.

Кожна істота хоче жити, а тим більше людина. Російський письменник Достоевський писав: "Десь я читав, як один засуджений на смерть на годину перед смертю говорить чи там думає, що коли б

(Закінчення з попередньої сторінки.)

тував до друку кілька збірок поезій, історичну поему "Три дороги" і східну легенду "Кісмет", а також видав казку "Брати-вдовиченки". У його творчості помітний нахил до алегоричности та казковости з певним відтінком дидактики. Уболіваючи за долю його рідного краю, він все ж не втрачає оптимізму й вірить у краще майбутнє для України. Недокінченою залишилася його автобіографічна повість.

Помер Павло Степ 1965 року в Торонто.

прийшлося йому жити денебудь на висоті, на скалі, і на таким вузьеньким місточку, щоб тільки дві ноги можна було поставити, — а кругом будуть пропасті, океан, вічна мряка і вічна буря, — і оста- ватись так, стоячи на аршині простору, ціле життя, тисячу літ, вічність, — то ліпше так жити, аніж зараз вмирати! Тільки би жити, жити і жити! Як би не жити — тільки жити!..." Що ж, життя деяких, це найприкриша сторона сучасності, деяке життя по собі залишило чорні плями. Ліквідація тих плям справа клопітлива, часом болюча, але конечна. Іс- торія вчить, якщо її правильно вивчати. Ось слова Ліни Костенко:

*"На світі можна жить без еталонів,
По-різному дивитися на світ,
Від того світ не зміниться нітрохи, —
Усе залежить від людських зіниць:
В широких відбивається епоха,
У звужених — збіговище дрібниць !"*

Тарас Шевченко — той, до якого ми завжди звертаємося, але не завжди належно його розумі- ємо — картав своїх співвітчизників не так за брак знання історії, як за фальшування знання про істо- рію: "Якби ви вчилися так, як треба..."

В минулому році минуло 30 років від дня смер- ти Павла Тичини. На жаль, я ніде не зустрів якоїсь праці на цю тему, ані не чув, щоб з цієї нагоди відбулася якась зустріч. Все таки Павло Тичина належить до найвизначніших поетів у підсоветській Україні.

Була це людина незвичайно культурна. Авто- рові цієї статті пощастило, мабуть, три рази побу- вати на авторських зустрічах у Києві з Павлом Тичиною і тим самим ближче пізнати цю людину. Це був за поведінкою в доброму виданні європе- єць. За зовнішнім виглядом пристійний і взірцевий аристократ. Дивлячись на нього, можна було від- чути, що П. Тичина приховує свою природну, я б сказав, аристократичну манеру. Помимо своєї особистості, він був чи мусів бути, низькопоклон- ником окупаційно-большевицького режиму. Якщо хтось в Тичини шукає поставу Василя Стуса, то у Тичини він її не знайде. Це лірик, який хоче жити, але коли б цей лірик мав відповідні умови, він ско- лихнув би самі небеса людськими почуттями. Ка- жуть, немає між людьми, як і в природі, повної рівності. Одні люди обдаровані різними таланта- ми, інші мужністю і талантом. Звичайно, кожну лю- дину оцінюють за її моральність.

Початки серйознішої поетичної творчості П. Тичини припадають на перший рік державного від- родження і започатковують нову версію символіз- му, як світового стилю, який заслуговує на високу оцінку. Слова, які вжито до мотто статті, саме по- ходять із "Соняшних клярнетів", що появились дру- ком 1918 р. і дали на всі часи безсмертний есте- тичний вислів відродження своєї Батьківщини. З па- тосом у цій збірці читаємо життєрадісні акорди, віру в перемогу визвольних національних поривань,

музику слова тощо. Поет радіє і цю радість пере- дає світові, що діється у його душі. Тичина геніаль- но відкриває світлоритм і дає ключ до гармонійно- го росту і позбуття комплексу. У нього визволення, як новонародження, яке має відродити всю повноту людини і нації. Він у ранній своїй поезії малює люд- ську радість, щастя і закликає, щоб ми любили один одного.

Перший вірш П. Тичини фактично датується 1906 р. п. з. "Синє небо закрилося", а вже 1912 р. зустрічаємо надрукований вірш "Ви знаєте, як липа шелестить". Безмежна радість у його творах це його кредо, яке так вміло переплітається теплотою і людяністю. Але є моменти в житті поета, коли він і до Бога звертається: "Господи, Владарю сил !

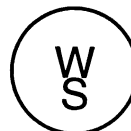
*Не збагну діянь Твоїх.
Нащо нищиш Ти скрижалі,
Що при зорях дав нам сам ?"*

Цю тему поет висловив також у вірші "Одчиняй- те двері", як наречену українського відродження повинчала "ніч", "сльози-тьма". У вірші "Війна", поет дає прекрасний зразок своєї трагічної лірики. Він не скидає причин зла на ворога, а шукає причини поразки в себе. В першій частині поезії матері сниться, що вона бачить сина у бою і син завойовує безсмерття. В другій частині син розкриває очі ма- тері і пояснює, що Україна гине від внутрішнього розбрату. Треба подолати власне божевілля лю- дини і нації. Пригадаймо собі зі сну тих трьох янго- лів, які підказують зміцнити національну духовість.

П. Тичина в дорадянському часі вміщає у своєму серці Бога, дає глибокі синтези і симфонію своєї доби. Це ж він автор "Скорбної Матері" з образом замученого сина і народу. Він у своїй трагічній лі- риці з відчуттям великого болю пише:

*"Ідіте на Вкраїну,
Заходьте в кожную хату —
Ачей вам там покажуть
Хоч тінь його розп'ять."*

Читаючи вірші поета, відчуваємо велику еруди- цію його думки, влучні і переконливі характе- ристики й надзвичайно глибоку поетичну проникли- вість. Я не намагаюся виправдовувати таких його віршів, як "Партія веде", "Ілліч" і їм подібні. Але ми ще не зверфікували майже 30 його збірок, серед

LENNOX

DEALER

SNIH

HEATING & COOLING LTD.
LONDON, ONTARIO

WALTER SNIH
President

Telephone
(519) 649-4964

яких є чимало віршів, які заслуговують на увагу. При тому треба згадати, що П. Тичина був нагороджуваний найвищими радянськими орденами. Був депутатом і навіть головою Верховної Ради УРСР, а також директором Інституту літератури АН УРСР та міністром освіти УРСР. Ціла його діяльність, включно з творчою, вимагає всебічного вивчення, аналізу і передумання.

Цього року припадає 100-річчя від дня народження Дмитра Фальківського (справжнє прізвище Левчук). Варто прослідкувати долю цього поета. Дмитро народився 3.11.1898 р. в селі В. Липеси на Берестейщині. Від молодих років Дмитро зв'язався з більшовицьким підпіллям. З 1920–23 рр. служив у Червоній армії, а з армії був втягнутий в органи ЧК. Після демобілізації з 1924 р. жив у Києві, писав поезії і містив їх в журналах "Червоний Шлях", "Життя і Революція", "Всесвіт", "Глобус", належав до літературного об'єднання Ланка–Марс.

Крім поезії, Фальківський писав нариси, оповідання, сценарії та різні репортажі. Темою його творчості була трагічна подія революції, що прокотилася по нашій українській землі. Це особлива творчість, що відзеркалює жахливі переживання чекіста, який був змушений косити людські істоти.

*"Добро дівчатам із серпами:
Їх жертви плакати не вміють.
Сноп кладуться за снопами,
Лише серпи блищать, як змії.
А я? Я теж косити мушу
В ім'я майбутнього врожаю,
І жах один, що жертви душу —
Подумать тільки! — душу мають..."*

Хоч Фальківський покинув ЧК, за ним тінню йшла примара болю жертв і їхнє горе. Він писав:

*"А так — усе до болю просто.
Рука пером сім раз черкне.
І вийде слово просте: РОЗСТРІЛ.
(Папір німий... мовчить... не крикне.)"*

Читаючи ці рядки, відчуваємо, що їх не писав справжній чекіст. Це писала людина, яка дивилася від сторони жертви, а не садиста-більшовика. Який, наділений хижацтвом і звіриною жорстокістю, що каже йому винищувати всіх, хто насмілюється ставити спротив.

Тому Дмитро відійшов від ЧК, яка йому ніколи того не пробачила. Випадок вирішив, що він попав у ці ганебні органи, а по суті, хотів йти з народом і писав:

*"Ви простіть мене, блудного сина,
Що я вас проміняв, прогадав
На сирени, на брук, на машини..."*

Мені пощастило прочитати збірки поезій: "Обрій", "На пожарищі", "Полісся", поеми "Чабан" і "Чекіст". Читаючи, відчувається, що і цей блудний син прагнув повернутися у лоно свого поліського народу. Пішов у вир більшовицької революції, але схаменувся під впливом трагізму, який цей боль-

шевизм ніс на нашу землю. Схаменувся так, як М. Хвильовий і йому подібні. Чесна людина не спроможна дивитися на налив, як на тяжку брудну болячку, яка смертельно розросталася на організмі українського народу. Коли Фальківський повернувся до півнормального життя у нього вже ніхто не помічав радості і щастя. У нього не було того внутрішнього спокою і задоволення. Душа його постійно знаходилася у тривозі, терпіла докір за участь в пережитих подіях.

Большевицька машина скористувалася убивством С. Кірова, і Фальківського, разом із Г. Косинкою, О. Влизьком, К. Буревієм та іншими, арештовано і в групі двадцяти вісьмох розстріляно.

Не вдалося мені дістати найновішого видання за редакцією М. Неверлі "Ранені дні", що вийшли в Пряшеві в 1969 році, де поміщено його докладну бібліографію.

Окремий розділ в українській літературі займає Володимир Сосюра, якому в цьому році також припадає 100-річчя від дня народження. Це — видатний український поет-мислитель, народженець Донбасу. Поет суперечностей, зі щирою українською душею, розпочинає свою творчо-поетичну діяльність у роки громадянської війни. З початку боровся в рядах армії УНР, про свою участь в ній надрукував в журналі "Червоний Шлях" за 1925 р. (спогади "З минулого"), а згодом він воював у Червоній армії. Як же подібна доля його покоління, де він пише:

*"Я не можу спати від ран,
Не дає мені жити минуле,
Все частіше дивлюсь на наган,
Все страшніше мені його дуло..."*

Цікаво, що на відміну від О. Корнійчука, П. Тичини, М. Рильського, А. Головка та інших, яких влада нагороджувала медалями, В. Сосюрі чомусь їх не чіпляли. Наглядачі за літературою помічали такі його вірші, як "Ти воскреснеш, Україно!", поему "Мазепа", а його поетичне звернення до свого народу: "Любіть Україну... вишневу свою Україну... Хай буде для неї твій сміх, і сльози, і все до загину... Не можна любити народів других, коли ти не любиш Вкраїну... Всім серцем любіть Україну свою, — і вічні ми будемо з нею." Це звернення, пам'ятаю, викликало серед студентства величезне зацікавлення, а серед влади шалену лютю і засудження його. Під тим терором Сосюра замовк, як згодом замовк І. Дзюба за свою книгу "Інтернаціоналізм чи русифікація".

Це була посилена доба русифікації і творення т. зв. "радянського народу". Під час акції переведу шкіл на російську викладачу мову, знову пролунав голос Сосюри: "...О, мово рідна! Їй гаряче віддав я серце не дарма. Без мови рідної, юначе, і народу нашого нема."

На ці слова серед багатьох студентів КДУ, міцно zareагували групи студентів з-за кордону, які тут вчилися. Десь в глибині серця відзивається

та хвилина, коли я вперше почув мужній голос Сосюри. На вечорі він читав свої вірші, хитаючись на ногах, якимось так вдумливо, голос його пригасав і знову піднімався.

*"Невже не можна, мій народе,
усім сказати, що ти є ти,
що страшно нам на тихі води
через кістки твої іти !..."*

Я щиро заявляю, що Володимир Сосюра був найпопулярніший поет моєї молодості. Довкола нього кружляли наша любов і боязнь, щоб щось злого не трапилось з ним. Він сам говорив: "Не можна дезертирувати з минулого, а жити треба сьогоднішнім, думати про майбутнє і завжди пам'ятати своє минуле". Як тишився В. Сосюра, що приїждано і повернуто Україні Крим.

Скільки то негараздів в нашій сучасній Україні. Вчорашня комуністична номенклатура перешкоджає дихати на повні груди, але я щасливий тому, що 100-ий ювілей цього геніального поета України відзначався дуже святково, урочисто і на державному рівні.

У Білоколонній залі Національної Філгармонії в Києві у президії засіли віце-прем'єр-міністр В. Смолій, заступник голови Адміністрації президента України В. Кремень, І. Драч, С. Гальченко, Б. Олійник, Ю. Мушкетик та Володимир і Олег Сосюри — сини ювіляра, І. Дзюба, А. Кравченко. Доповідь про поета в українській і світовій літературах, виголосив літературознавець С. Гальченко.* А відтак виступали з доповідями В. Смолій, Ю. Мушкетик, син ювіляра Олег та інші. Шкода, що на цій

урочистості не було президента України.

Багато міст і сіл, з якими був пов'язаний ювіляр, а зокрема м. Дебальцеве, перевели урочисті мітинги з доповідями і вмуруванням пропам'ятної дошки в місцевій бібліотеці. У СПУ, в Донецьку, С. Жуковський виступив із змістовною доповіддю.

В. Сосюра належав до таких літературних організацій: Плуг, Гарт і ВАПЛІТЕ, і виявив себе найсильнішим ліриком в українській поезії. Ось деякі з назв його збірки: "Місто", "Сніги", "Золоті шуліки", "Червоні троянди", "Нові поезії", "Люблю", "Журавлі прилетіли", "Під гук кривавий", "В годину гніву" та інші, а в 1970 р. були видані його твори в 10 томах.

Так в минулому, як і в наш час поезія В. Сосюри огорнута серпанком здатна, немов та сонячна батарея, зігрівати душу милим настроєм, закликати до щастя, любови та свободи. Його любов до людини і рідного краю була чуйною та полум'яною, ніжною, лагідною і бойовою. Втілена в прості строфи, легко доступна широким колам народу.

Тож застановімся над долею тих трьох ювілярів. У кожного своя доля і свій талант, нехай вони повернуться після чорної ночі і будуть для нас своїми — такими, якими вони були.

* Доповідь Сергія Гальченка буде надрукована в наступному числі ж. "М. У.", тобто в 444.

Слід згадати, що редакція журналу "Молода Україна" не забула про 100-літній ювілей Володимира Сосюри, і надрукувала вірші поета в ч. 440 і 441 за 1998 рік.

Рівнож, 100-літній ювілей Максима Рильського, був відзначений на сторінках цього ж журналу в ч. 432, 1995 р.

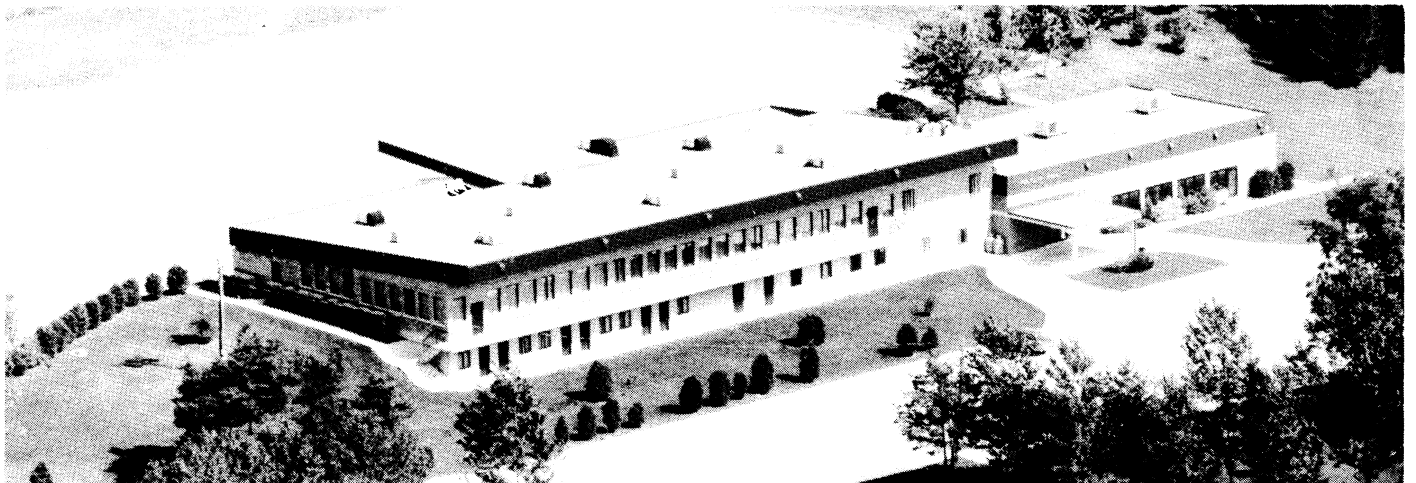

"UKRAINA" VACATION RESORT INC. "УКРАЇНА" ВІДПОЧИНКОВА ОСЕЛЯ

Resort:

R. R. 1 (Gore Road), Dorchester, Ont., Canada N0L 1G0

Tel: (519) 659-2963

Ігор КОРЖ

УКРАЇНСЬКИЙ "КОЛЮМБ" ГУМОРУ ТА САТИРИ

(До 110-річчя від дня народження Василя Чечвянського)

В кінці лютого цього року редакція охтирської міської і районної газети "Прапор перемоги" одержала лист зі столиці Білорусі, Мінська, від І. Т. Коржа. Лист несподіваний і приємний. Озвася небіж українських письменників-гумористів Остапа Вишні і Василя Чечвянського, син їх сестри Ганни Михайлівни Губенко — Ігор Тимофійович Корж.

Редакція журналу "Молода Україна" пропонує вам, шановні читачі, передрук статті Ігоря Коржа про життєвий шлях Василя Чечвянського. Стаття у "Прапорі перемоги" з'явилася 11-го березня 1998-го року.

28 лютого (за старим стилем) 1888 року на хуторі Чечва (звідси й псевдонім), поблизу села Грунь Охтирського району Сумської області у відставного солдата, прикажчика поміщиків фон Рот, Михайла Кіндратовича і його дружини Параски Олександрівни Губенків народився первісток, якого нарекли Василем.

Наступного року в тій же родині на світ з'явився Павло, якому судилося стати класиком української літератури, якого світ знає як Остапа Вишню.

Після цього батьки Василя і Павла купили в Груні хату, в якій Бог послав їм ще п'ятнадцятеро дітей, серед них і мою матір — Ганну.

Із сімнадцяти тринадцятеро виросло, дістало освіту і пішло в люди.

Дитинство майбутніх письменників Василя та Павла проходило серед чарівної природи: безмежних полів, зелених лісів, гаїв і квітучих садів.

Селянська родина Губенків була трудовою, а до того ще й письменною.

Прийдешній письменник-гуморист Василь Чечвянський ріс життєрадісним, але слухняним, працьовитим, допитливим, прилученим до українських народних мудрощів і гумору, до яких вдатні були і його батьки.

Михайло Кіндратович прагнув дати дітям освіту. Спочатку Василь закінчив грунську трирічну, а пізніше зінківську міську двокласну школу. Невеликі достатки сім'ї Губенків не давали змоги дітям мати вищу освіту.

Колишній солдат Михайло Кіндратович згадав наказ київського генерал-губернатора "о наборе крестьянских мальчиков в фельдшерскую школу при Киевском военном госпитале" з чотирирічним казенним навчанням. І в 1902 році Василя привозять в Київ, де він успішно складає вступні іспити в військово-фельдшерську школу. Після закінчення її екстерном, здав у Харкові іспити за 8 класів чоловічої гімназії.

Вісімнадцятирічний Василь Губенко почав

медфельдшерувати у військових частинах. В Першу світову війну перебував на фронті. Потім служив у Червоній Армії, займаючи ряд високих інтендантських посад у Першій кінній армії і Північно-Кавказькому окрузі.

Під час служби в армії Василь Михайлович починає свою літературну творчість, друкуючи на сторінках військових газет невеличкі фейлетони, підписуючи псевдонімами: Василь Грунський, Василь Чечвянський, Чечвянський-Колумб, Чеч, Вас. Ч., а то і просто В. Ч.

Після демобілізації, на початку 1924 року, Василь Чечвянський живе і працює в Ростові-на-Дону, де активно співпрацює в місцевій пресі як газетяр-фейлетоніст, а потім, в кінці того ж року, повертається в рідну Україну, в тодішню столицю — Харків, де цілком віддається журналістській і літературній діяльності, досить плідно виступає в українських газетах і журналах.

На початку 1925 року В. Чечвянський завідував філіялом газети "Вісті" в Полтаві.

За допомогою Василя Блакитного — засновника гумористично-сатиричного журналу "Червоний перець" в 1926-му році Василь Чечвянський повертається в Харків, влаштовується на роботу в названий журнал, а потім призначається його відповідальним секретарем.

Після виходу часопису "Всесвіт" Василь Чечвянський співробітничав з ним, одночасно публікує гумористично-сатиричні праці в журналі "Червоний перець", газеті "Вісті", "Літературній газеті".

В ті роки в Харкові зародився театр малої форми "Веселий пролетар", для якого В. Чечвянський створив ряд веселих програм.

Деякі журналісти і критики підозрюють, що Василь Чечвянський писав для газет і журналів гуморески, мабуть, не без впливу й підтримки молодшого брата Остапа Вишні, який в той час користувався величезною популярністю.

Але відповіддю на це питання є влучні слова епіграми А. М. Костовецького:

*Він — сатирик, гуморист —
Брат Остапа Вишні рідний,
Та до гумору мав хист
Свій,
Чечвянський,
Своєрідний.*

Перша збірка гуморесок Василя Чечвянського "Царі природи" вийшла у видавництві "Книгоспілка" в 1928 році. В тому ж році ця збірка перевидіється, а також друкуються гуморески під спільною назвою "Ех, товариші".

Наступного року в світ виходять вісім збірок

гуморесок Василя Чечвянського: "Між іншим", "Переливання крові", "Оздоровлення апарату" та інші. Остання — "Утилю — путьовку" — в 1934-му.

Загалом, протягом всього лише семи (!) років, Василь Чечвянський видав (разом з перевиданням) шістнадцять книжечок. В гуморесках, фейлетонах, сатиричних замальовках, репортажах, новелях і оповіданнях він висміював і таврував міщанство в усіх його проявах, бюрократів, нероб, шкурників, пристосованців, обивателів, хабарників, пияків, підлабузників, злодіїв, хуліганів і т. д.

Якось Остап Вишня помітив: "У мого Василя тільки одне око, але бачить він тим оком гостро!"

В 30-ті роки над інтелігенцією, а особливо письменниками України, нависла чорна смуга сталінських репресій. Не обійшла вона і родину Губенків.

26 грудня 1933 року арештували Остапа Вишню, безпідставно звинувативши в організації підготування замаху на високопоставленого партпрацівника, і 3 березня 1934 року засудивши до смертної кари, але потім замінивши вирок десятьма роками позбавлення волі.

Як згадує син Василя Чечвянського — Віктор Васильович Губенко: "Після арешту Остапа Вишні ставлення до батька різко змінилося. Його перестали друкувати, а це було єдине джерело існування. Сім'я почала бідувати. У цей період, з 1934 по 1936 рік, йому не давали працювати... Батько не міг писати статтю, фейлетон чи передовицю в газету під своїм іменем. Він віддавав усе це своїм друзям, яких не переслідували. Тоді це публікувалося, а гонорар віддавали батькові. Звичайно, вони ризикували своїм становищем...

Батько вже відчував, що над ним збираються хмари.

За ним постійно ходив "шпик". Батько навіть жартома казав матері: "О, тепер я ніколи не загублюся! Глянь, он ходить унизу, на роботу провондає, з роботи зустрічає. Тепер я і під автомобіль не зможу потрапити. Я завжди під надійною опі-

кою." Вийде батько на балкон — а той ходить напроти, топчеться. І так продовжувалося близько двох місяців перед арештом..."

А сталося це 2 листопада 1936 року.

В один день з Василем Чечвянським в Харкові така ж доля спіткала ще 17 українських письменників.

Дружина Василя Чечвянського, медсестра Надія Михайлівна Губенко, залишилася з двома синами — 12-річним Павлом і 8-річним Віктором.

Віктор згадує: "Прощаючись, батько сказав нам: "Діти, я ні в чому не винний". Мамі нашій він також це сказав. "Я скоро повернусь", — це були його останні слова. Він нас поцілував, і його по-везли..."

За час слідства матері якимось чином вдалося влаштувати побачення... Вона спитала: "Васю, за що тебе?" Він відповів: "Мені шиють літературні помилки". І ще сказав: "Надю, мене так б'ють, мене вбивають, б'ють день-у-день". Вигляд у нього був жахливий: він увесь був у синцях, худий, виснажений. Це була остання зустріч матері з батьком. І більше ми його ніколи не бачили і не зустрічались..."

Насправді Василю Чечвянському "пришили" не літературні помилки, а причетність до якоїсь української контрреволюційної націоналістичної фашистсько-терористичної організації.

Після арешту Василя Чечвянського "прийшла черга" і його дружини Надії Михайлівни.

3 жовтня 1937 року її заарештували і 2 листопада того ж року засудили як члена сім'ї "ворога народу", на 8 років позбавлення волі, а дітей відправили до Ульяновської області, в дитячий будинок НКВС.

На цьому не скінчилася смуга репресій над членами родини Губенків.

Безпідставно обвинувачений у контрреволюційній діяльності, пропаганді та агітації 20 квітня 1938 року розстріляний, а 16 січня 1960 року реабілітований зять В. Чечвянського (чоловік його

*Вечір в Музеї літератури
України, присвячений
110-ій річниці від дня
народження
письменника-гумориста
Василя Чечвянського.
Виступає Марія
Михайлівна Євтушенко
з родини Остапа Вишні.
За столом доповідач
Юрій Бурлай.
м. Київ, 30 березня 1998 р.
Фото Валерія Буряка.*

сестри Катерини) — Федір Іванович Доценко.

Восени 1943 року, тобто через шість років після арешту, звільнилася з таборів дружина Василя Чечвянського і в 1945 році довідалася, що її старший син — офіцер Червоної Армії — загинув в Курській битві 1943-го, а молодший — живе у її сестри в Ростові-на-Дону.

На запити про долю чоловіка каральні органи відповіли, що Василь Чечвянський 26 жовтня 1938 року помер в таборі від серцевого нападу.

І тільки в лютому 1996 року Служба безпеки України по Харківській області повідомила мені правду: "Чечвянський-Губенко Василь Михайлович 14 липня 1937 року військовою колегією Верховного суду СРСР за ст. ст. 54-8, 54-II КК УРСР засуджений до розстрілу. Вирок виконано 15 липня 1937 року в місті Києві.

Ухвалою військової колегії Верховного суду СРСР від 16 травня 1957 року вирок військової колегії Верховного суду СРСР від 14 липня 1937 року скасовано, справу припинено за відсутністю складу злочину. Чечвянський-Губенко Василь Михайлович реабілітований".

Таким чином, Василеві Чечвянському помертньо повернуті його права, добре громадянське, літературне ім'я і попередня репутація — одного із "колюмбів" українського гумору та сатири.

Після арешту Василя Чечвянського його твори не тільки не видавалися, але були заборонені, вилучені з бібліотек і знищені.

Після довгого замовчування, в 1959 році, на решті вийшли збірки Василя Чечвянського "Вибрані гуморески", "М'який характер" і в 1990-му в бібліотеці "Огонек" російською мовою — "Ответственность момента".

Ці книги високо оцінені літературознавцями і читачами.

Галина БУДЯНСЬКА

ЧЕЧВА

Як ординці спочивали,
Віднайшли ручай. Дива ! —
Хутірець малий прозвали
"Витік річечки" — Чечва.
Кілька хат. І люду трохи.
Степ вітрила напина.
Там колись гуляли дροхви,
Де Ташань неголосна.
У ярах — такого цвіту !
Мерехтить в очах здаля.
Дарував цей хутір світу
Гумориста Василя.
І розщедрився на брата
Сміхотворця-мастака.
Мудра, щирістю багата
Ця земля негомінка.
Як же світом утішався,
Цінував і день, і мить !
Як Василь творив, сміявся !
Ніби знав — недовго жить.
У терору каламуті,
Мов розтоптане ім'я.
Тож сумує сивий хутір —
Не вернути Василя.
Там стежки дощами змиті,
У траві шумить ручай.
Ой Чечва, джерельний витік,
Двох братів коханий край !
Роси вранці-діаманти.
Степ з туману випливає.
Ще пробудяться таланти,
Ще народяться слова.
Втрата ця стає все більша.
Світ — болючішим, сумним.
Василя життєва ніша
Не заповниться ніким.
Важко жити. Серце скніє.
Навкруги така жура.
Без пророків світ бідніє,
Без поетів — помира.
...Молодеча сила бродить
У твоїх степах, земля.
Ще провінція народить
І Павла, і Василя.

"Прапор перемоги",
11.03.1998.

УКРАЇНСЬКА КНИГАРНЯ WEST ARKA

BOOK & GIFT STORE

ОЛЬГА І АНДРІЙ ЧОРНІЙ

і син АНДРІЙ — власники

- Книжки, журнали, газети, пластинки, машини до писання.
- Різьба, бандури, вишивки, полотна і нитки до вишивання.
- Обруси і полотна з українськими vzорами в гуртовій і подрібній продажі.
- Біжутерія, кераміка і кришталі.
- Висилка пачок до всіх країн.

"АРКА ЗАХІД"

2282 Bloor St.W. Toronto, Ontario M6S 1N9
Tel. (416) 762-8751

НОВА ЗБІРКА ПОЕЗІЙ ОЛЯНИ РУТИ

У Києві, у видавництві "Задруга", вийшла нова (це вже 4-та) збірка поезій Оляни Рути (Чередниченко), під заголовком "На гойдалці миті". 20-літня поетеса — авторка також низки книжок для дітей, перекладає художні твори з англійської мови. Усі видання Оляни Рути вийшли в її мистецькому оформленні. Як талановитий графік, вона мистецьки оформила низку й інших видань, створила багато екслібрисів, які друкувалися в українській пресі в Україні. Вона — студентка Національного університету ім. Тараса Шевченка. Ось кілька слів відомої поетеси Людмили Таран із передмови до вищезгаданої нової книжки Оляни Рути:

"...Мене вражає світ цієї особистості: він одночасно природно-наївний і зрілий..."

Бачимо різнобічно обдаровану індивідуальність, котра шукає і знаходить себе як у поезії, так і в прозі, а також — у журналістиці й графіці... не можу втриматися, аби не сказати: це голос дитини саме нашої землі, яку вона, ця земля, народила й благословила.

Творчість Оляни Рути є символом і виявом справжнього, глибинного відродження нашої культури.

А наша українська рута — це негаснуча зелень, а зелений колір — колір надії..."

Оляна Рута — член Спілки письменників України. Вона — лауреат літературної нагороди журналу "Соняшник" 1992 року фонду Федора та Надії Бойків, а 1996 року здобула першу нагороду на 25-му літературному конкурсі ім. Марусі Бек, що його влаштувала Світова Федерація Українських Жіночих Організацій у діаспорі.

Світлана Кузьменко.

* *

А я втекла. Прибігла, як на сполох,
До вас. У ваш нещадно рідний світ.
Просила тиші й стін мовчазно-голих,
Водиці трохи — змити рабський слід.

Просила темряви. Без вікон і дзеркал —
Не бачити коханої неволі.
Водиці трохи. Й кілька гострих жал,
Як покарання, що забула волі колір.

* *

Прийди до мене. Віру принеси.
Або зневір. Зневірою лікують
Таких, як я, що вірять до безвіри,
Що непомітно вірять до безтями.
Прийди й піди. А я нехай чекаю,
Чекання гоїть віру-до-безвіри.
Чекання гордий камінь тре на попіл,
А з попелу, гляди, ще буде Фенікс...

* *

Ще так далеко йти мені до тебе.
Куди мені!... Богемська висота,
Високий трон розбещених верлібрів,
"І я не я", і я — не просто так...

Тебе привабить поетичний крик,
І шум рядків, гримаси лжечуттів,
І скрегіт заліплених докупи слів,
Засмоленних кипінням пустоти.

Але не з галасу, не з блазеньського тебе,
Не з чотирьох кутків душі, що спить,
Народиться те слово — справжнє слово,
Що кожен ним переболить.

* *

Це все до часу: і зима, і сон.
Ти ще прокинешся і упізнаєш долю.
Ти упізнаєш саме ту дорогу,
Якою ходить сон коло вікон
І водить вічну зиму за собою.

Це все мине. Ти пройдеш через сум,
Через терпіння, біль і знов терпіння.
І, може, врешті стрінеш ти весну.
І проженеш ти зиму геть і сон.
Ти ще прокинешся. Прокинеться коріння.

* *

Закриті двері. Музика мовчить.
Торішні доторки чужі і вже безкрилі.
І вже ніщо мені не заболить:
Ні те, що я тебе недознайшла,
Ні те, що я тебе недотворила.

НЕВЧАСНОМУ СНІГОВІ — ТОБІ

Це я, північний вітер серця.
Чи ти, чи хтось мене так охрестив.
Сказав. Забув. Помер. Не сердься.
У мене все не так, як хтось хотів.

Я вже пройшла або ще не настала.
Я — переддень вчорашнього колись.
Я родом з весен. Я тебе не знала.
Ми, не зустрівшись навіть, розбрелись.

Пробач, знайомцю, що тебе ховаю
Серед північно-вітрових крижин.
Я вже не я. Я вже з чужого краю.
Чужішого, ніж сто чужих країн.

Пробач мені блукання і літання.
Смерчі, завії, бурі, холоди.
Я ж вітер з півночі. Я прохолода рання.
Неждана. Несподівана, як ти.

О. ГОРЯНКА

ВАСИЛЬ З БОКОВЕНЬКИ

Василь букари́в пар. Багато разів уже обігнав-ся і відчував утому, та й коні не так щиро тягнули. Дійшовши борозни, спинив арденів. Їхні широкі лискучі спини трохи парували, але очі лагідно й довірливо дивилися на хазяїна. Він поправив хомут на Ворончику і поляскав його по шиї, а той, при-мружившись, задоволено струснув шкірою. Василь усміхнувся й нагнувся над букарем. Чорні масні скиби тьмяно вилискували в борозні. Він узяв вогку грудку й розтер її між пальцями.

— Ну й земля... Прямо тобі масло, хоч на хліб намазуй, — радісно хитнув головою.

Почистивши лемеші, розправив спину, витер спітніле чоло і глянув навкруги.

Відпочиле за ніч сонце взяло на золоті списи свої ніжну намітку ранкових туманів і кинуло в бла-китну глибіню, де вона безслідно розтанула. Жай-воронки квапливо калатали в кришталеві дзвони, нестримно били в срібні цимбали, підносились угору і припадали до землі, закликаючи увесь світ поглянути на диво-чудо, на Жар-колесо, що вико-тилось з вогняного моря.

Затканий картатими ланами степ зникав за го-лубою запоною обрію. Незмірну широчінь його пе-ретнула розлога балка, на дні якої, попід садами, повилась прозора Боковенька.

Ліворуч Боковеньку спинала гребля, завуальо-вана ясною зеленню верб. Просто, за балкою, роз-сипались білі хатки невеликого селища, а за ними, аж до обрію, на якому химерною гусінню димів потяг, знову послався степ. Праворуч, розсуваючи лани, ввігнався клин Тищенківського ліска, а внизу, по схилах, сіріли порослі мохом та лишайниками скелі.

Василь з насолодою пив свіже, п'янке, як тру-нок, повітря. Серце його билось рівно і спокійно. Всією істотою своєю відчував він повноту й радість життя. Озимий хліб щасливо вихопився з суворой зими і тепер зелені килими його тремтіли дрібними хвилями. Рівною густою щіткою висипала ярина і щодень міцнішала, вбираючи тепло. Чорні пари на-биралися життєдайних соків, щоб налити ними зерно, яке ляже в їхнє пухке тепле лоно. Він знав, що за щирю працю поллється в засіки пахуче золо-то.

Ще цього літа Василь мусить поставити клуню, без якої не можна обійтися в його, хоч і молодому, але міцному господарстві. Три роки тільки минуло, як відділився від матері, а вже не поступається пе-ред старими господарями. Та й не дивно: вони з Тетяною — молоді, здорові. Він на полі, вона в господі — зранку до вечора дбають.

Василь мимохить поглянув у напрямі своєї хати. Сизий димок кучерявився за ліском — це Тетяна готувала сніданок. Тепла хвиля спогаду про першу

зустріч з нею затопила його.

Це сталося на Зелені Свята. Він зайшов до її брата Михайла. Від пахоців чебрецю, лугової тра-ви й клечання хата була якась незвичайна, таємни-ча. Раптом надворі задзвеніли дитячі голоси й ве-селий сміх обізвався до них, брязнула клямка й через поріг скочила ставна дівчина, за нею гнались двоє Михайлових нащадків. Побачивши чужого па-рубка, вона стала, сховавши під довгими віями вогники сміху, що бризкали з очей.

— А ось і Тетяна! — зрадів Михайло. — Чому так пізно?

— Засиділись гості, — відповіла, привітавшись, дівчина.

Розмовляючи з Михайлом, Василь нишком по-глядав на Тетяну і одного разу їхні погляди зустрі-лися. Заскочена несподіванкою, вона зашарілась густим рум'янцем, що відбився в очах, над якими, ніби крила ластівки, заломилися чорні брови. Ще й досі не втратила вона цієї дівочої звички червоніти, коли він спинав на ній свій захоплений погляд.

Василь усміхнувся, згадавши первістка свого Толю, що так кумедно замість корова вимовляє "конова", і подумав, що треба якось урвати часинку і зробити таки малому возика. Далі думки Васи-леві повернулись до господарських справ: поки не запізно відвезти до млина пшеницю, неодмінно сходити до Павла й подивитися на жатку, що одна на двох... Баритися нічого — весна швидко відцвіте, а там і літо набіжить, жнива надійдуть.

Край ліска забіліла хустка. Це Тетяна несе сніданок. Він надів коням шаньки і сів на межі. Со-лодкий спокій огорнув його. Рої блискотливих ко-мах вели танок над ранніми квітами, що млосно розкривали свої запашні віночки. В торішньому бу-р'яні застигла зелена ящірка. Тільки несміливий посвист ховрашка та хрумкання коней порушували врочисту тишу.

Ось уже зовсім близько Василь бачив Тетяну. Вона йшла назустріч сонцю, що золотило її волос-ся. Вчепившись за спідницю, за нею дивав Толя. Спритно підхопивши сина під руку, вона переско-чила рів і блиснула білою усмішкою до чоловіка.

— Дочекався? Та це через нього — прокинув-ся ні світ, ні зоря і от мусіла з собою брати, — дорікала, а в голосі брєніла материнська гордість.

— Нічого, це ж він хотів допомогти батькові. Чи не так, сину?

— Помогти батькові... я вже великий! — гой-даючись на батьковій нозі, белькотів Толя.

Тетяна хутенько розіслала білий рушник, а на ньому запарували масні плачинди та глечик паре-ного молока. Запахло свіжезбитим маслом.

Василь відчув, що дуже голодний. І в ту ж мить у роті повно слини. Вона заливала горло, корчі

зводили щелепи. Він похапцем згортав тонкі плачінди, одну по одній клав їх у рот, як у прірву кидав. Що більше їв, то більше хотілося їсти... Їсти, їсти, ще і ще їсти... Велика купа пирогів заслонила весняний ранок, усміхнене Тетяне обличчя й чорняву синову голівку. Непереможне почуття голоду поняло Василя. Він жадібно кусав великі шматки пирога і жував їх, але ніяк не міг проковтнути. Роздратований, напружився і щось раптом різонуло в горлі...

Від нестерпного болю він прокинувся...

Спухлий язик не вмівся йому в роті. Він повів навколо очима і, спинивши погляд на брудних шибках, по яких, немов сирітські сльози, скочувалися краплини дощу, знову стулив їх. Яскравий сон викликав спазми у шлунку. Все тіло нило й боліло.

Жалісний стогін змусив його ще раз розплющити очі. На полицю, коло печі, лежала людина. Зеленасте набрякле обличчя, наче брудна ганчірка, звисало капшуками, тільки гарні брови — крила ластівки — чорніли над покаліченими синіми повіками. Це була Тетяна. Побіч неї ворушилась купа лахміття, з нього чути пхикання та посапування. Це двоє менших, Віталій і Рая, шукали тепла біля материного тіла.

По кутках сіріло волохате павутиння, по голих стінах чорніли цвяхи, на яких недавно ще трояндами цвіли мережані й вишивані рушники, а на покуті, де сяяли колись ікони, ятрились рани від кілків. Нетоплена піч пожадливо роззявляла холодні челясті, на давно немазаній потрісканій долівці коржами позапікалась грязюка. Важкий голодний дух труїв легені, затьмарював свідомість.

Василеві боляче навіть ворухнутися, кожен суглоб викручує, руки й ноги подеревіли, а мозок свердлить одна тільки думка: "Їсти, що їсти, де взяти їсти?..."

А ще ж недавно в цій самій хаті буяло життя, зранку й до вечера лунали пісні Тетянині, дзеленчав веселий сміх дитячий. Ще так недавно пахощі смачних страв приємно лоскотали ніздрі. Ще так недавно...

В пам'яті виразно зринули оті прокляті збори, на яких представник з району вперше запропонував записатися до колгоспу охотою, інакше... Ніхто тоді не надав ваги тому звичайному слову "інакше", і тільки згодом усі зрозуміли його жорстокий зміст.

Дальші події розгорталися блискавично: спершу "плян до двору", потім усупільнення землі, пізніше — худоби.

Він пам'ятає той турботний день, коли Ворончик з Гнідою востаннє ночували в його стайні. Кілька разів на ніч виходив він до них, підстеляв сухої соломи, чистив щіткою, давав смачної обмішки. Коїні наче передчували неминучу розлуку: Ворончик м'якими губами ніжно торкався його руки, а Гніда уважно водила за ним вогкими синюватими очима.

Розчулений повертався до хати й лягав, тамуючи важкі зітхання. Тетяна теж не спала. Приту-

ливши уста до самого вуха, шепотіла йому, щоб дітей не розбудити, слова втіхи, хоч і сама вболівала за Мурою, з якою теж мала розлучитися.

— Нічого, Василечку, не журися, любий! Якось буде, не таке воно страшне як здається. Проживемо й без худоби...

— Ех, Тетяно! Що то за господар без худоби?

— А ти думаєш це надовго? Хіба вже такі нерозумні люди сидять у районі? Мине небагато часу й вони побачать, що гуртове — чортове, і на старе повернуть.

— Коли б же так...

— Так і буде! А покищо якось переб'ємося. Маємо хліб, картоплю, квашенини повні діжки, сальця трохи... Що ж нам ще треба? На Різдво заколемо кабанчика. А там і весна, у садку будемо поратись. З твоєї шкільки теж зиск матимем. Тепер твої щепи більше купуватимуть, бо всі не нахваляться.

— Добре ти думаєш, Тетяно, та не знати, як воно буде... А що діти без молока сидітимуть, то це вже так.

— Ну й що ж, посидять трохи, а на весну отелиться Зірка.

— А без землі ж як житимем?

— І земля буде! Покищо роботи вистачить у городі та садку. Може, доведеться самотужки копати, якщо тягла не добудемо зорати. І то нічого! Хіба сил не маємо, Василю?

І вона ніжно гладила його м'язисті руки.

Попрощався Василь з кіньми, а кілька днів пізніше Тетяна з коровою. Потім загадали звозити до колгоспу пашу. Шкода було зеленого й запашного, як чай, сіна. Проте, одвіз, залишивши трохи для Зірки. А за тиждень виконавець наказав везти й решту. Даремно Василь доводив, що не матиме чим годувати телицю, на це не зважали.

Ковтаючи сльози, різала Тетяна січку майбутній корові і все ще вірила в справедливість, не хотіла коритися тузі, розважала себе й чоловіка, що все буде гаразд.

Коли одного разу Василь, повернувшись із зборів, розповів про постанову здати всі лишки хліба, вона й тоді не занепадала духом.

— Не журись, Василю! Де в нас ті лишки? А коли, на їхню думку, що й найдеться і будуть брати, то й нам щось залишать. А на той рік видно буде...

На бідкання сусідки, що все до крихти заберуть, обурено казала:

— Чи ти не з'їхала з глузду, Мотре?! Де ж такі видано, щоб усе забирали? Ніколи я цьому не повірю!

Та не довго ждати, щоб повірити. По дворах пішла комісія трусити "куркулів" і "підкуркульників".

— Це ти так лишки здав? — розгрібаючи ципком купку зерна в кутку засіка, пінився уповноважений.

— Звісно, здав. А це мені по закону на харчі залишили, — стримано відповідав запитуваний.

— Закопав десь не один десяток пудів, а тепер — закон? Я тобі покажу закон! Ану, комса, понишпор!

І "комса" нишпорила: колупала долівку, розвалювала комин, шукала в скрині, на горіщі — забирала все...

Удень біля сільради товклися приголомшені, спантеличені люди. Після добрих штурханців наганом під боки, обливанням водою на морозі та іншої "пропаганди", вони "одноголосно з ентузіазмом" записувалися до колгоспу. А вночі знову гвалтували по селу собаки й лунало голосіння. То викидали з хат розкуркулених, звозили їхнє майно до колгоспної комори, а похмурих дядьків з міцно сціпленими зубами, заплаканих жінок і переляканих дітей отарою гнали на станцію й набивали повні вагони, які зникали в страшному невідомому...

Не минули й Василевого двору: попливло і з нього все надбане впертою працею.

Вмиваючись дрібними, перебирала Тетяна вуздики з горохом, квасолею й маком, що залишала на насіння. А змарніла й висохла Мотря, зайшовши до хати, хрипіла:

— Ну що, повірила тепер?

Рятуючи життєдайні вузлики й разом з ними, себе й дітей своїх, мусіли записатися до колгоспу. Але жалюгідні запаси так хутно танули, що Тетяна не вірила своїм очам. Перемололи послід, залишений курям, яких згодом теж усупільнили. Хліб напів із землею був смачніший ніж колись із просіяного пшеничного борошна. Щоб протягнути його далі, домішували просяної полови, від якої дерло в роті й бубнявіли животи. Поміняли в місті кращий одяг й різне начиння на сухарі, думали дотягнути до щавлю, лопухів і калачиків, та не зчулися, як і поїли. І от тепер, на порозі весни-рятівниці вся сім'я лежить покотом.

— Ма-а, їсти-и, їстонь-ки, — ніби з могили долинув тоненький жалібний писк.

Сині Тетянині повіки здригнулись. Хвиля невимовного страждання прокотилась по землистих лицах. Вона поворухнулась і, трудно спираючись на пухлі руки, підвелась і сіла. Важко відсапуючись, безтямно дивилась у землю. Новий писк з-під манаття видавив кілька каламутних сльозин з побляклих її очей.

— Василю, чуєш, Василю? — покликала тихо.

— Я не сплю, — обізвався той, не повертаючись.

— Оце тільки згадала... як молотили сочевицю, то я зметини під стару віялку висипала, думала одвіяти, та й забула... Піди поглянь, може й не забрали...

Василь підвівся, накинув на плечі якусь лахманину й вийшов з хати. За деякий час уніс відро землі, у якій де-не-де рябіла сочевиця. Діти миттю позлазили з полу і припали до відра. Схудлими ручками, наче курчатка, греблися в тій землі, вибирали солодкі зернятка і пхали їх в рот.

— Пождіть, дітки, пождіть, ось переберемо й

хіба ж таку смачну юшку зваримо! — спиняла дітей Тетяна.

Незабаром у печі палахкотів веселий огонь, а в чавуні клекотіла юшка. Приємні пахощі вареної страви розлилися по хаті і підбадьорили всіх. Потім сиділи біля столу, сьорбаючи гарячу каламутну рідину, у якій сочевичні зернятка ганялися одне за одним.

— От коли б ще з місяць протягнули, а там би ховрашків виливали, жабурниць ловили, — мріяла вголос Тетяна, поглядаючи на старечі обличчя дітей, серед яких не було вже старшого, Толі... Як пішов до міста, та й досі...

Щойно скінчили їсти, як у вікно хтось постукав і покликав хазяїна. Василь вийшов. Повернувшись через деякий час, він радісно сказав Тетяні, що Пилип Андрійович купив у них вулики і показав кілька зім'ятих папірців. Всі повеселішали.

Підживлений гарячою щербою і несподіваною удачею, Василь відчув у собі силу й непереможне бажання врятувати родину за всяку ціну. Але як це зробити? Як?

Пилип Андрійович сказав, що у Харкові почали продавати "комерційний" хліб усім і без карток. Отже, єдиний вихід — їхати туди.

Не гаючись, Василь узяв Тетяніне пальто, єдину річ, яку ще може хтось купити, поцілував дітей, дружину й почвалав на станцію. Він ішов степом, над яким уже плив невловимий подих весни. Думки про хліб додавали йому сили.

(Продовження в наступному числі.)

Ліда Трухла
біля виставки "Голод 1933-го року".
(чит. допис в ч. 440 ж. "М. У.")

Церква св. Андрія,
Блумінгдейл, Ілл., США.
14.09.1997 р.

Фото Оксани Родак.

Валентина РОДАК

І ЗНОВУ Я В УКРАЇНІ !

(поширені подорожні нотатки з весни-літа 1998 року)

Остання моя подорож в Україну була п'ять років тому. Нелегко було тоді розставатися з рідними та знайомими, а все побачене і пережите викликало в мені емоції.

Постійні прохання доні Оксани відвідати її та чоловіка Анатолія в Києві спонукали мене до подорожі. Товариство мені підтримала моя мама, Євфросинія Літвінова. Ми з нею всюди разом.

Наша подорож була успішна, хоч і хвилююча. Ми зустріли багато цікавих людей, гостювали в рідних, побували на різних літературних вечорах і мистецьких виставках. Не оминули архітектурних пам'яток та музеїв. Завдяки Оксані та Анатолію, ми почувалися як "дома", але часу на відпочинок не було, бо кожний день був насичений різними подіями, розповісти про які хочу вам, шановні читачі.

Вибираючись в Україну, я вирішила бути оптимістом і бачити тільки позитивне, бо як колись сказав Олександр Довженко: "Дивлячись у калюжу, один помітив у ній віддзеркалення блакитного неба, інший — грязь." Я хотіла бачити — блакитне небо.

Середа, 13-го травня

Політ: Торонто-Амстердам-Київ.

Четвер, 14-го травня

Амстердам: На летовищі Шіпгол, чекаючи на літак до Києва, до нас, себто до мене й мами, підійшла літня жінка й заявила англійською мовою, що ми, мабуть, американські, або канадські проповідники, у всякому разі не туристи, а жінки з певною місією, як і вона із своїм чоловіком.

Здивовані таким твердженням (ми, правда, стояли осторонь всіх інших пасажирів, бо в почесальні майже всі курили), ми відповіли, що ми канадці, але не проповідники, і їдемо відвідати рідних.

— А я з Гюстону, Тексас. З чоловіком веземо релігійну літературу, бо ж, знаєте, не всі в Україні віруючі, а спасати душі треба. В Україну їду вже четвертий раз.

— А як же ви спілкуєтеся з людьми? — запитала я.

— З нами по містах їде перекладач. Люди нас гостинно приймають. Нам в Україні дуже подобається.

Розмову перервав чоловік і, бажаючи нам гарної подорожі, вони обоє відійшли від нас. Дивна була та зустріч, а в літаку нас чекали ще інші несподіванки. Виявилось, що мамина сусідка — Надя Зінкевич, дружина всім нам знаного голови видавництва "Смолокип" Осипа Зінкевича, а мій сусід — але це окрема розповідь, яку коротко розповім.

Під час лету, молодий чоловік, який сидів коло мене, зайнятий був писанням нот. Перестав працювати, коли стюардеса запропонувала митні декларації англійською або російською мовою. "А у вас немає українською мовою?" запитала я. "Нам не дано, і в нас їх немає", була відповідь. Я запитала просто з цікавості, бо в мене була аплікація українською мовою, яку дали мені ще в Торонто, в подорожньому бюро. Я тоді звернулась до сусіда:

— А Ви розумієте по-українському?

— Розумію так добре, як і по-англійському — відповів він. І наша розмова продовжувалась українською мовою.

— Ви композитор чи диригент?

— А Вам знайоме прізвище Придаткевич?

— Знаю, що Роман Придаткевич видатний американський скрипаль, композитор українсько-го походження.

— То мій дід. А про Кучара чули?

— О, так. Це американсько-український диригент. Працює в Києві. А з Гобартом Ерлом, американським диригентом, який працює в Одесі, я особисто знайома.

— Я, Теодор Кучар. — І подав мені свою візитну карточку. Так я познайомилась із музичним керівником і головним диригентом Національної симфонічної оркестри України. Теодор Кучар — ще й музичний керівник і диригент оркестри філгармонії м. Болдер, Колорадо, США.

Бориспільське летовище відновлене, чисте, написи по-українському. Перевіряючи наші митні декларації, працівниця митниці заявила, що ми повинні виповнити нові анкети, що ми й зробили (виявилось, що в нас були за давні форми із згадкою про СРСР), і знов попали до тої ж самої працівниці! "Замість rischi, треба писати 'нет'", різко зауважила вона. Її ставлення було не ввічливе. "А я напишу 'ні'". "Пишіть!"

А нас із хвилюванням і нетерпінням, ми ж вийшли майже останні, чекала Марія Михайлівна Євтушенко з родини Остапа Вишні. (Про Марію Михайлівну читайте в ч. 438, ж. "М. У.") В її руках був великий букет запашного бузку і пучок ніжних конвалій, які вона нам вручила із словами: — Вітаємо! Раді вас бачити !

Авто мчало трасою, і незадовго перед нами відкрилася панорама Київських гір, із золотими банями церков та славним нашим Дніпром. І пригадався мені вірш Миколи Щербака:

"...Лавра... Золоті дзвіниці...

І Володимир із хрестом в руках...

Привіт тобі! Привіт тобі, Столице

Мого Народу, славного в віках !..."

Трішки причепурившись, ми з Марією Михайлівною попрямували до Будинку вчителя (але перед тим помилково зайшли до Будинку вчених) на концерт дитячого хору "Перлина" організованого Оксаною Родак при товаристві "Жіноча громада". Вона ж і диригент того хору, що нараховує біля 30 дітей — хлопчиків і дівчаток віком 8–15 років. Хор вже виступав на Шевченківському святі, на святі Матері, а сьогодні виступив перед дітьми-інвалідами.

На концерт ми запізнились, але нас запросили на прийняття для молодих хористів. Дітей вітали голова "Жіночої громади" Марія Драч та Катерина Криворучко — працівниця Музею літератури. З Катериною Криворучко ми познайомились в березні 1997 року під час її відвідин Торонто. Я також привітала дітей, а вони заспівали пісню "Нема тої сили" на слова І. Багряного, музика Г. Китас-того. Діти співали з ентузіазмом, а ще з більшим ентузіазмом смакували солодоші, які приготували їм вдячні мами. Турбуються вони і про зовнішній вигляд дітей, і тому у їхніх пляхах — придбання фондів на костюми. Втовлені, але зворушені увагою до нас членами "Жіночої громади", повернулись додому. Нас чекав зять Анатолій.

15-го травня

Перед обідом "забігла" до Оксани її товариш-ка Інесса Носенко, енергійна, красива, молода жінка із Запоріжжя. Інесса, голова Піклувальної Ради Хортицького навчально-реабілітаційного багатопрофільного центру (ХНРБЦ), який створений на базі Запорізької санаторної школи-інтернату ч. 8 для дітей із захворюваннями серцево-судинної системи. Головне завдання центру — забезпечити умови для відновлення здоров'я, адаптації та інтеграції у суспільство дітей, що мають органічні та функціональні захворювання внутрішніх органів та систем.

Пообід Оксана, мама, і я відвідали Київський літературно-меморіальний музей ім. Павла Тичини, що знаходиться на вулиці Терещенківській, 5. У цьому історичному приміщенні відбуваються літературні вечори та мистецькі виставки. Саме тоді там була влаштована виставка рушників, ікон та сорочок. У такому чудовому оточенні проходять проби хору "Перлина".

Оксана познайомила нас із Ангелиною Полотай, науковим співробітником музею, редактором нововиданих збірок поезій П. Тичини. Цих кілька нових книжечок подарувала нам Тетяна Сосновська, директор музею.

Ангелина Полотай розповіла нам про творчий шлях П. Тичини, його родинне життя, показала нам бібліотеку та кімнати, в яких жив і працював поет-академік, колишній міністер освіти України (1943–1948), лауреат Державної премії ім. Т. Шевченка (1962 р.). Дитячий вірш П. Тичини "Хор лісових дзвіночків", ще 1963-го року надхнув мене до створення в Торонто співочого гуртка "Лісові дзвіночки", а пісня "Арфами, арфами" часто звучала на

суботній радіопрограмі "Молода Україна".

Ангелина Полотай — донька Михайла Панасовича Полотая (1897–1993), бандуриста Першої київської капелі, заснованої 1918-го року. М. Полотай був майстер бандур і належить до когорта найкращих майстрів-бандуристів, таких як Г. Хоткевич, Л. Гайдамака, В. Кабачок, В. Тузиченко та І. Скляр.

16-го травня

В суботу відвідали Музей-квартиру співака Бориса Гмирі. Нас тепло зустріла моя дорога подруга Ганна Василівна Принц. Радісні й сумні картини мимоволі проходили перед моїми очима. Радісні, бо тут, завдяки моїй доні, ми познайомились ще 1991-го року з Вірою Августівною та Ганною Василівною. У цьому помешканні, повитому любов'ю, музикою і доброзичливістю, перебувала я в 1992–1993 роках. І знову я тут, але немає між нами Віри Августівни. Восьмого вересня 1996-го року вона відійшла у Вічність. Її працю продовжує Ганна Василівна — влаштовує вечори, присвячені Борисові Гмирі та його дружині, св. п. Вірі Августівні; видала календар (1996-го року), присвячений Б. Гмирі; працює над створенням міжнародного конкурсу вокалістів ім. Гмирі та готує книжку-листування Віри Августівни і Бориса Романовича. Нелегкі проекти, і тому бажаємо Ганні Василівні кріпкого здоров'я і наснаги виконати всю заплановану працю.

По обіді пролунав могутній спів Бориса Гмирі. Почався концерт, і немов живий постав перед нами Великий Борис.

У гостях.

Сидять зліва направо: Марія Євтушенко, Євфросинія Літвінова, Оксана Родак (Луценко).

Стоять: Ганна Принц і Василь Король.

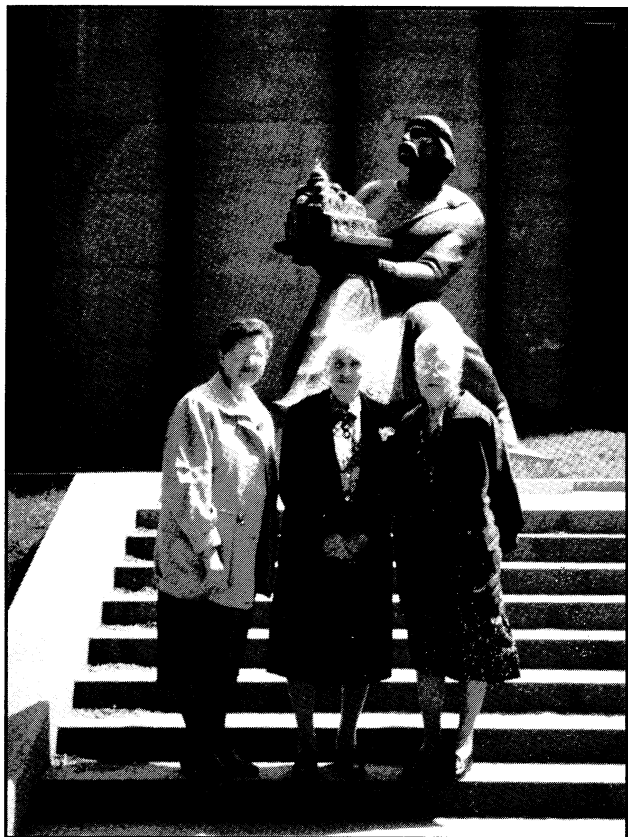
Київ, 16.05.1998 р.

17-го травня. Неділя.

Зрання були на службі Божій у Володимирському соборі. Чудово співав хор. Прихожан — багато, і їхній постійний рух порушує молитовний настрій.

Після служби — прогулянка по місті. Наш провідник — Марія Михайлівна. Зупиняємось коло легендарних Золотих Воріт, закладених князем Ярославом Мудрим 1037 р.; фотографуємось біля пам'ятника, спорудженого 1997-го року князеві; перед дзвіницею Святої Софії, помолились біля могили (мармуровий надгробок і хрест) св. п. патріарха Володимира Романюка; відвідали Софійський музей (Софійський собор), де 1921-го року відбувся Перший Всеукраїнський Православний Собор. Тут одержав сан митрополита Київського і всієї України о. прот. Василь Липківський; тут висвятили на першого патріарха України митрополита Мстислава. У стінах цього собору творилася історія української православної Церкви.

Минули пам'ятник Богданові Хмельницькому, Софійський майдан, і зупинились біля пам'ятника княгині Ользі, св. рівноапостольним Кирилу і Методію, та св. апостолу Андрію Первозванному, роботи скульптора І. Кавалерідзе (1911 р.) наново збудованому 1996-го року. Недалеко пам'ятника — ново-возбудована дзвіниця Михайлівського собору.

Біля пам'ятника князеві Ярославу Мудрому і Золотих Воріт.

Зліва направо: Валентина Родак,
Марія Євтушенко, Євфросинія Літвінова.

Київ, 17.05.1998 р.

ВІТАЄМО

проф. Петра Васильовича Одарченка
з 95-літтям,

проф. Яра Славутича (Г. Жученка)
з 80-літтям,

журналіста Миколу Вірного-Француженка
з 75-літтям

та

д-р Євгена Федоренка
з обранням почесним академіком
Академії Наук Вищої Школи України

і

мгр. Віктора Педенка,
якого на

VII Світовому Конгресі Українців
обрано до складу Президії
з обов'язком Генерального секретаря.

Також вітаємо Марію Михайлівну Євтушенко
з Києва з її 75-літтям !

Всім шановним прихильникам журналу
"Молода Україна" та одумівцям
бажаємо сили та здоров'я для дальших
творчих і професійних успіхів.

Щасти вам, Боже !

Редакційна колегія
журнала "Молода Україна".

Увечорі нашим провідником була Ганна Василівна. З нею ми побували на Аскольдовій Могили, на місці, де колись була мурована церква-ротонда, яку згодом перебудували на зразок паркового павільйону, а тепер закінчувалась будова церкви св. Миколая (УГКЦ). Слід згадати, що християнське ім'я київського князя Аскольда — Миколай.

Неподалік — могила молодим борцям, які загинули 29-го січня 1918 року у бою під Крутами.

"На Аскольдовій Могили
Український цвіт ! —
По кривавій по дорозі
нам іти у світ." —

писав молодий Павло Тичина.

(Продовження в наступному числі.)

Олександр ХАРЧЕНКО

(з повідомлень Канадського міжнародного радіо)

ГІДНЕ ВШАНУВАННЯ ПАМ'ЯТІ БОРИСА ГМИРІ

(Торонто, 23-го жовтня 1998-го р.)

Вечір української пісні з репертуару Бориса Гмирі у 95-ту річницю від дня його народження влаштували дві установи: Культурно-мистецьке товариство "Козуб" та редакційна колегія одумівського журналу "Молода Україна".

Офіційно вечір, який проходив у залі Канадсько-Української Мистецької Фундації, відкрила голова культурно-мистецького товариства "Козуб" — Валентина Родак. Вона пригадала слухачам про головні завдання, які товариство "Козуб" ставило від початку свого існування — у 1950-их роках, а саме: зберігати, розвивати й популяризувати українську й канадську культуру, влаштовуючи художні виставки та мистецькі вечори, на яких виступали поети, письменники, артисти, вчені.

Так було у 1950-их роках і, в дещо меншій мірі, так справа мається і тепер. Теперішня управа "Козуб-а", до спілки з "Молодою Україною", намагається продовжувати попередню традицію, що її заснували журналіст Петро Кузьмович Волиняк, поети Борис Олександрів, Павло Степ, маляр Мирон Левицький та інші діячі української культури минулого.

"Останнім часом "Козуб" влаштовував вечори: у пам'ять гумориста Остапа Вишні, співака Бориса Гмирі та поета Володимира Сосюри, а також вечори присвячені артистці театру й кіно Варварі Маслюченко, диригентіві Павлові Муравському та іншим визначним діячам української культури", —

сказала Валентина Родак.

Вести програму вечора п. Родак попросила артистку Світлану Кукушкіну, яка про життєвий шлях знаменитого співака сказала:

"Борис Романович Гмиря — один із найвидатніших співаків XX століття, рідкісне явище у світовій виконавській культурі — артист-філософ. Його називали Великим Борисом, талант його — дивовижним, голос — басо-абсолютно, а звукову місію — ідеальною та ніким не перевершеною до сьогодні. І, нарешті, він увійшов до числа ста найславніших українців за тисячолітню історію України.

За своє творче життя Борис Гмиря проспівав 1047 концертів.

Його слава — це 300 українських народних пісень і романсів, понад 300 музичних творів російської та західної класики, 39 оперних партій... 135 нотних зошитів подаровано співакові сучасними композиторами з проханням виконати їхні твори.

Перлиною його творчого доробку є "Шевченкіяна". Гмиря перший, і до цього часу єдиний, співак, який підготував і виконав цілу концертну програму з музичних творів на вірші Кобзаря..."¹.

У репертуарі Бориса Романовича Гмирі — знаменитого оперного співака-баса, українська народна пісня посідала особливе місце. Про пісню він любив говорити: "Українська пісня немов сонце, немов вода, немов любов матері. Вона обласкала мене з того часу, коли я й говорити ще не вмів..."

Концертний народнопісенний репертуар Бориса Гмирі — це більше ста пісень, які він виконував охоче, щедро дарував своїм слухачам, а їх сотні тисяч, мільйони...

Варто нагадати, що 1993-го року за ініціативою Валентини Родак у Торонто був створений Канадсько-український фонд Бориса Гмирі, а ініціатором Київського фонду ім. Бориса Гмирі стала Ганна Василівна Принц. Цього року кінорежисер Микола Машенко створив фільм "Кінобіографія співака Бориса Гмирі", а наступного року відбудеться Перший міжнародний конкурс вокалістів імені Бориса Гмирі.

Світлана Кукушкіна побудувала програму вечора так, що вона розповідала якийсь окремий епізод із життя Бориса Романовича, прочитала декілька листів його до дружини Віри Августівни, після чого співак Анатолій Безпалий² виконував декілька пісень з репертуару Бориса Гмирі. І так повторювалося декілька разів. Анатолій Безпалий виконав біля 20 пісень, між ними "Дивлюсь я на небо", "Гуде вітер вельми в полі", "Ой літа орел" та інші.

На закінчення програми Валентина Родак під

Анатолій Безпалий, соліст вечора
"Українські пісні з репертуару Бориса Гмирі".

гучні оплески учасників вручила квіти виконавцям: Анатолієві Безпалому, Світлані Кукушкіній та піаністці Наталії Гавриленко-Загорбинській.

"Промінь життя Бориса Гмирі погас, а його промінь слави та безсмертя сіяє до сьогоднішнього дня."

1. З матеріалів, які Ганна Принц підготувала з архіву Бориса Гмирі.
2. Анатолій Безпалый — співак-бас, закінчив Київську державну консерваторію (1961 р.); був солістом хорової капелі "Думка" (1961 р.), хору Київської телерадіокомпанії (1968 р.) та Київського військового ансамблю пісні і танцю (1970–1990). Нині проживає в Торонто та викладає спів.

Велике щастя служити народу, але ще більше — коли твоє серце зливається з народом, коли твоє мистецтво творить майбутнє !

* * *

...Я в своєму мистецтві віддаю всього себе слухачам. Ми одне одного запалюємо і живемо цими образами. Потім я, звичайно, відчуваю велику втому, але разом з тим велике задоволення. В мистецтві інакше не можна.

Борис Гмиря.

Павло ТИЧИНА

ОЙ НЕ КРИЙСЯ, ПРИРОДО

Ой не крийся, природо, не крийся,
що ти в тузі за літом, у тузі.
У туманах ти сниш...

А чогось так сичі
розридалися в лузі.

Твої коси від смутку, від суму
вкрила прозолоть, ой ще й кривава.
Певно, й серце твоє взолотила печаль,
що така ти ласкава.

А була ж ти — як буря із громом !
А була ж ти — як ніч на Купала...
Безгоміння і сум. Безгоміння і сон.
Тільки зірка упала...

Ой там зірка десь впала, як згадка.
Засміялося серце у тузі !
Плачуть знову сичі...
О, ридай же, молись:
ходить осінь у лузі.

1915

УКРАЇНСЬКИЙ БРАТСЬКИЙ СОЮЗ

БРАТСЬКА ЗАПОМОГОВО — ОБЕЗПЕЧЕНЕВА ОРГАНІЗАЦІЯ
в АМЕРИЦІ і КАНАДІ

що нараховує понад 20 тисяч членів і понад \$13,500.000.00
членського майна.

Український Братський Союз має добірні найновішого типу поліси Обезпечення на дожиття і на посмертне для старших і дітей членів. Помагає бідним, хворим і нездібним до праці членам. Помагає своєму українському народові морально і матеріально. Помагає матеріально освітньо-культурним, видавничим, церковним та спортовим справам. Помагає матеріально незаможним, здібним в науці, українським студентам у вищих школах. Видає свій демократичного напрямку часопис-тижневик "Народна Воля" українською і англійською мовами та англomовний журнал для молоді "Форум". Для вигоди своїх членів і всіх українців провадить літню вакаційну оселю "Верховина" з мальовничим розкішним парком, модерно устаткованими кімнатами, купанням у власному природньому озері та купальному басейні, спортом і культурною розвагою в Кетскільських Горах в Глен Спей, Н.Й.

Головний осідок УБСоюзу:

440 WYOMING AVENUE, SCRANTON, PA., U.S.A.

Телефони: 342-0937 або 347-5649

Микола ГАВРИШ

ДЕЩО ПРО "НОВІ ДНІ"

(Закінчення з попереднього числа.)

"Нові дні" демонстрували свою, проголошену в підзаголовку, безсумнівну універсальність. Адже не було, мабуть, такої теми, про яку не з'являлися б матеріали. Були тут і проза й поезія, літературні огляди, публіцистика, біографічні нотатки, некрологи, аналізування подій у світі, в Україні та серед української еміграції. Широко був представлений цікавий відділ полеміки: редакції з читачами та читачів між собою. Особливо важливим предметом полеміки була болюча проблема нашого правопису. І кожен міг знайти для себе щось цікаве, корисне й таке, що його збагачувало духово.

Поскілки науковий, літературний та взагалі потенціал української діаспори був величезний, то з журналом співпрацювали наші найкращі автори.

Серед тих, чиї матеріали друкувалися в "Нових днях", ми бачимо такі прізвища: Ситник, Сварог, Чапленко, Галан, Іванис, Одарченко, Гуменна, Чуб, Олександрів, Боднарчук, Рахманний, Качуровський, Славутич, назвати лише кількох. Звичайно, неможливо перерахувати всіх, так багато їх було.

Серед авторів з України бачимо Рильського, Малишка, Коротича, Стуса, Калинця, Мороза, Костенко.

Ішов час. Ситуація мінялася. В еміграційному середовищі теж відбувалися зміни.

Сам редактор не раз скаржився, що журнал не давав йому досить прибутку, тобто не був спроможний утримувати себе. "Якби не шкільні підручники, не читанки, які я перевидавав кількаразово, то я не мав би коштів на видання журналу", — були його слова.

Та підстав до такого песимізму, здається, справді не було. Бо майже в кожному числі "Нових днів" можна було знайти згадки про приєднання нових читачів-передплатників. А це означало, що кількість людей, що підтримували журнал фінансово, невпинно збільшувалася, принаймні років понад десять. Правда, пізніше, на жаль, у зв'язку із загальним постарінням еміграції, кількість нових передплатників робилася менша, ніж тих, що відходили, найчастіше у кращий світ.

Несподівано відійшов і редактор "Нових днів".

Сумна доля спіткала спадщину Петра Волиняка. Багато дечого з його великого архіву чомусь загубилося.

Може, ми всі краще розуміли б покійного редактора "Нових днів", якби збереглися його записники чи щоденники.

Раптова смерть видавця журналу, здавалося, поставила під великий сумнів дальше існування "Нових днів". Але так не сталося. Ініціативна група,

очолювана найближчими співпрацівниками й одnodумцями покійного Волиняка, знайшла необхідну підтримку. Читачі й прихильники журналу в один голос заявили, що це був би злочин, якби "Нові дні" ліквідувалися, бо цей журнал був потрібний для цілої української спільноти. З ініціативи редактора Мар'яна Дального було засновано видавничу спілку, що винесла правильне рішення: журнал повинен продовжуватися і далі! Після 20 років його існування він буде й надалі неухильно дотримуватися засад і напрямних, зроблених його засновником. Співробітники й більшість дописувачів лишилися ті ж самі.

У 1970 р. була зроблена й короткотривала спроба видавати журнал у Детройті. Але через географічну віддаль між цим містом і головнішими членами редакційної колегії вона скінчилася тим, що "Нові дні" повернулися до Торонто.

Увесь час існування "Нових днів" можна розділити на такі досить чітко окреслені періоди: з 1950 до 1969 року журнал редагував його засновник і власник Петро Волиняк.

Під час інтеррегnumу — 1969–1976 роки — журнал редагує колегія, очолювана професором Дмитром Кислицею, автором відомої граматики української мови.

Роки 1977 та 1978 редактором був талановитий постійний дописувач до журналу, літературознавець Вадим Сварог. Після нього редагування "Нових днів" перебрав Мар'ян Дальний.

Звичайно, було дуже нелегко заступити Волиняка з його неповторним експансивним характером, з його манерою говорити голосно й безапеляційно. Та й гумор його був абсолютно своєрідний. Чи багато наших редакторів так зверталися до читачів, а зокрема до читачок, яким він, прощаючись, "Цілував ручки, ніжки й кінчик носа"?

Зосереджений, тактовний в поведінці, коректний у виразах Мар'ян Дальний був протилежністю першому редакторові "Нових днів".

Спокійний, стриманий, але досвідчений і здібний, він зумів співмістити роботу над журналом з багатогранною діяльністю на громадській ниві. Адже, в додаток до редагування, він мав постійну працю бібліотекаря. І обов'язки громадської праці для добра українського загалу теж лягали на нього.

Починаючи зі студентських часів, Мар'ян Дальний брав безпосередню участь в українському суспільному житті. Його ініціативі ми завдячуємо створення крайового комітету УРДП. А свого часу він був одним із засновників ОДУМ-у та ініціатором появи журналу "Молода Україна", співредактором якого він був протягом кількох років.

До цього слід додати ще й широку журналіс-

тичну діяльність та його членство в багатьох важливих організаціях і об'єднаннях, переважно літературних та освітніх.

Треба було мати неабияку любов до журналістики, неабияке почуття відповідальності перед читачами журналу, щоб, незважаючи на інші вимоги, які ставить перед людиною життя, продовжувати таку нелегку справу стільки років!

Великою допомогою для Мар'яна Дального була редакційна й адміністративна праця його дружини Ади. За це вона безсумнівно заслуговує на признання.

Бажання трохи "усучаснити" журнал, викликало деякі зміни в його формі та розташуванні матеріалу, але, незалежно від оформлення чи від зміни редакторів, журнал "Нові дні" утримувався на належному рівні, продовжував бути цікавим та, як і раніше, користувався прихильністю читачів.

Своїми логічними, влучними, дотепними, а часом написаними і з легким сарказмом, редакційними статтями Мар'ян Дальний спрямовував журнал на сучасніші рейки, не відходячи від усталеного напрямку. В одній із статей він писав, що: "Нові дні" мусять залишатися і надалі "Волиняківськими" в тому сенсі, що не боятимуться "гострих дискусій" на належному рівні".

Але вже так ведеться, що який би склад редакції не був — великий чи малий — і чи ця редакція активна чи ні, а друкований нею орган носить на собі відбиток характеру головного редактора.

Тому полеміка, листування з читачами та оті "гострі дискусії", редаговані Мар'яном Дальним, не були аж такі гострі.

Бурхливі дебати втихомирилися, "гострі кути" в "Нових днях" закруглилися, журнал помолодшав, піднявся до нового поміркованого та культурного рівня.

Та все це досягалось тяжкою працею редактора і його дружини Ади, що цілком перебрала дуже невдячну роботу адміністратора журналу. Це вимагало великої самопосвяти, бо видавання "Нових днів" забирало весь вільний від праці час.

Але минали роки, і значна кількість "старих" дописувачів та співробітників поступово відпадала. Пізніше зменшилася і кількість тих, хто допомагав ще Волинякові у видаванні журналу. Чимало з нових співробітників "Нових днів", попри їхню працьовитість і бажання друкуватися, все ж не були близько знайомі з тоном журналу.

Політичні зміни в Україні, що на початку обіцяли створення справді незалежної демократичної держави, збільшили кількість авторів, переважно молодших, що надсилали свої матеріали до журналу. Але нові, здебільшого менш досвідчені дописувачі, не всі були такого калібру, як їхні попередники. А це не полегшувало роботи редактора.

Зрештою, розвал Советського Союзу поставив перед редактором "Нових днів" нові вимоги. Та й цілий спектр матеріалів і проблем, що досі були

головними в журналі, дещо перемістився.

Якби воно не було, але найдовший відрізок часу журнал "Нові дні" існував завдяки зусиллям його останнього головного редактора, Мар'яна Дального. На його долю випав нелегкий обов'язок — праця в один з найтяжчих періодів у житті журналу. Та й уся попередня його діяльність теж вимагала від нього енергійності, самопосвяти, працьовитості та цілеспрямованості.

Коли врахувати, що за час їх першого редактора "Нові дні" виходили 19 років, а Мар'ян Дальний як член редакційної колегії та головний редактор при діяльній допомозі його дружини, пані Ади, присвятив журналові 25 років, то саме він утримував публікацію на належному рівні довше, ніж будь-хто інший. І це після того, як він погодився перебрати журнал лише тимчасово!

Журнал можна розглядати, як свого роду живий організм, що народжується, росте більш чи менш успішно, часом хворіє, потім видужує, росте далі, а згодом умирає.

Та, мабуть, ні один з наших емігрантських журналів не витримав такого випробування часом!

Дехто навіть асоціював недавні "Нові дні" з "австрійськими", вважаючи торонтський місячник продовженням зальцбурзького тижневика. Якщо погодитися з таким поглядом, то "Нові дні" існували набагато довше! Не рахуючи місяців, а самі тільки роки, можна прийти до висновку, що за період від 1945 і до 1997 журнал видавався протягом 52 років!

Нехай не 52, не 50, а 48 років! За ці роки народилося й померло чимало інших українських журналів, а "Нові дні" продовжували з'являтися аж до самого недавнього часу!

Чи який-небудь інший український еміграційний журнал може похвалитися безперебійною появою протягом стількох років?

Що справді означає видавання журналу, добре знають тільки ті, що самі були заангажовані в такій діяльності.

Звісно, продовжувати далі нести на своїх плечах увесь багаторічний тягар редакторської справи було понад людські сили.

Тому останні трудівники "Нових днів", редактор Мар'ян Дальний та його вірна дружина й помічниця, на жаль, були змушені попрощатися з читачами.

Кінець журналу не слід сприймати трагічно. "Нові дні" зробили добре й корисне діло. Бо журнал існував саме у найвідповідніший період в житті української політичної еміграції. Ми повинні погодитися з незаперечним фактом, що майже півстоліття "Нові дні" чесно виконували свою роль, своє призначення, а це головне!

Тому припинення їхньої появи повинно викликати в нас не розпач, а радше, легенький смуток.

ЩЕ ОДНА ПОДОРОЖ ПО УКРАЇНІ

(Осінь 1998 р.)

Під час і зразу після розвалу Московсько-Советської імперії, в 1990 р. в Україні, в магазинах полиці дослівно були порожні, сьогодні уже все є (папір, олівці, калькулятори, одяг, взуття, магнітофони, телевізори, мило, порошки до прання, харчі, напої, сигарети). Правда, може, не всі є спроможні, але люди купують.

Багато людей нарікає, але одночасно вони дають собі раду. Старшим тяжче, але у крайньому випадку, для них є якась-то суспільна опіка.

В Києві, в готелі, на телевізії, крім двох українських телевізійних станцій, були: російська, польська, німецька, французька, CNN, італійська та інші. На будинках, скрізь видно телеантени і "тарілки".

На телевізії дуже багато американських програм та фільмів у перекладах. Після 12-ої ночі показують, переважно, на одній чи двох станціях "французькі" фільми, для дорослих.

Отож, якщо люди там, в Україні, порівнюють своє життя до фантазії та екстремів, що бачать в американських фільмах, звичайно, будуть невдоволені і нарікатимуть на всіх і вся, та на свою долю. Не всі знають, що люди в Америці живуть не зовсім так, як показують у фільмах. На телевізії не показують будні, не показують, що в індустріальному світі, американці пересічно працюють понад 42 години на тиждень, коли в Німеччині працюють менше 35 годин на тиждень. Немає дива, що часто чуємо від новоприїжджих: "О, Америка зовсім не така, як я думав."

На Україні, зокрема в Києві та Львові, поширилися магазини, ресторани, бари, кабаре, казино, стріп джойнт, кінотеатри для дорослих і т. д. Закордонна реклама надмірно, без порядку, скрізь помітна, на будинках, над дорогою, в парках між квітами, її забагато, і це зовсім негарно. Але що зробиш? Прогрес, здається ?!

Появилось багато автомашин, навіть по селах, "наплодилися" люксові Мерседеси, Авді, БМВ та інші. У Черкасах (в 96 р.) я бачив 8-ми циліндровий американський "Firebird", а тепер, у Львові — "Hummer". (Таку саму машину має кінозірка Шварценегер.) Всі машини були із українськими номерами. Прогрес ?!

Українську мову, ще не відчистили від русизмів та полонізмів, як уже почали засмічувати англійською. Це також, кажуть, "прогрес".

Скрізь церкви або відновляють, або будують нові. У Львові неначе Ренесанс архітектури, скульптури дуже гарні — все відновлюють. Проспект Т. Шевченка виглядає викінчений, неначе розмальована картина. Кажуть, що на другий рік у Львові "З'їджаться президенти", тому й приспі-

шили із відновленням та прикрашанням міста.

У Києві Бесарабський базар збагатився, заповнений навіть у вихідні. Хрещатик і підземні переходи відновлено. Тепер в неділю і вихідні на Хрещатику автомобільний рух заборонений, так як і у Львові.

Вийняtkово, цього року, в день незалежності на Хрещатику відбулася величава парада. Крім спортсменів, міліції, вояків та духових оркестр, був показ збройних сил із тяжкою артилерією та ракетами. Після паради неначе море людей затопило Хрещатик.

Коло св. Софії, там де похований патріарх Володимир, і між пам'ятником Богдана Хмельницького, закрили частину дороги та створили майдан на зібрання та маніфестації. Може, й добре, що тут на хіднику, поховано патріарха Володимира, тут видніше і завжди відкрито, а не за мурами.

Назви вулиць, із чужих або неприхильних, у багатьох випадках змінено на українські, поставлено нові українські пам'ятники. У самому Львові, у телефонній книжці, є три сторінки списків змінених вулиць.

McDonald's у Києві є дуже популярний, треба чекати і за гамбургером і за столиком, щоб сісти і поїсти. Харчі смачні, а ціни такі як і в США. Для нас ціни приступні, але там? Здається, це вже розкіш. Людей повно і чекають у чергах, як колись за хлібом.

На митниці цього разу мене не трусили, але в моєї Люби, через рентген, у валізці побачили і причепилися до маленької зірки на одязі. Виходить, що советських орденів і медалів не можна вивозити, хіба що їх власник є справжнім власником і має на це документи. Також, нам пригадували, що не можна везти більш як два кілограми медицини та не більше як два літри горілки. У нас подібної кількості і так не було. Хоч одне було приємне — те що цього разу урядовці на митниці говорили до нас і між собою по-українському.

На Хрещатику в музичному магазині, в 1990 р. продавці не розуміли української мови, тепер вони не тільки говорять по-українському, а навіть стали привітними.

На жаль, у Києві великий напис "Москва" на готелі й далі панує над Майданом Незалежності, пам'ятник Ленінові й далі стоїть на бульварі Шевченка, "Родина — мати" над Дніпром далі псує красу Золотоверхого Києва, а у Верховній Раді й далі висять серп і молот. Ці символи — гнобителів українського народу, й далі тримають і називають їх художніми пам'ятками.

О! Ще одне, мало не забув. Оті "Гаї" чи то "Дагі", там де спинають і перевіряють автомашини.

Це такий абсурд, просто щось дурне. Ніде у Західному світі я такого не бачив, хіба що у старих воєнних фільмах. А ще гірше: де попало, коли попало, міліціонер виходить на дорогу (навіть із кущів, у парку коло Аскольдової Могили), спиняє автомашину, обходить навколо авто, авторитетно, поважно придивляється. Відкривають йому капот, багажник??? Навіщо? Хабаря хоче? Це така негідність, таке пригноблюче для людей! Це надуживання влади, авторитету. Чому держава далі таке толерує і дозволяє??? Знов, ніде у Західному світі поліція не має права спинити автомашину, хіба, що хтось порушив закон, або є поважні підозріння злочину. Нехай міліція краще охороняє, а не тероризує людей.

В готелях і ресторанах усе дуже дороге, 18 дол. (і більше) за обід, коли у маленькому кафе, наприклад, у Львові, за 5 доларів можна наїстися, та ще й випити сто грамів доброго українського коньяку.

Але, найголовніше, наші дівчата й молодіці й далі найкращі у світі, та гарно і шикарно вдягаються, а хлопці? Наші хлопці — гарні й пристійні, тільки багато з них далі бігають в кросовках та костюмах "Аддідас".

У фінансових інституціях, відсотки на вкладах сягають до 50% на рік, а позики до 75% і то лише короткочеченцєві.

Ця моя подорож була пов'язана із 3-ою Конференцією Централі Українських Кооперативів Америки в Україні. Конференція була успішна. Тільки шкода, що наше керівництво ЦУКА, крім конференцій, перша: Київ і Львів, друга: Київ, Івано-Франківськ і Львів, а тепер третя: Київ, Ужгород і Львів, ні одного разу не зробили конференції на схід від Києва. До Східньої України всі мають багато претензій: і мова і все інше. Але ні разу туди ЦУКА не повезла ані кооперативного досвіду, ані ідей або порад, чи хоч би вклала кілька тисяч доларів в їхню економіку. Можна було б також показати прикладом, що в діаспорі ми не забули ані мови, ані своєї спадщини.

Хочеться вірити, що нові, молодші керівники ЦУКА, у майбутньому знайдуть дорогу і до Полтави, там де Українська Кооперація вперше розпочалась (пізніше зруйнована советами), і чому не до Харкова — другого найбільшого міста в Україні? Та є й інші славні міста на Сході. Це також українські міста, там також наші люди.

На закінчення: у місті Ужгород будують величезну, гарну православну церкву. Коло церковного магазинчика я запитав одного чоловіка: "А до якого патріярха належить ця церква?" Чоловік відповів: "Церква належить до московського патріярха, але не турбуйтеся, не переживайте, нехай будують, церква на нашій українській землі, церква буде нашою українською церквою."

Я також оптиміст, я певний, що як тут в діаспорі, так і в Україні, згодом усі відвернуться від чужих та неприхильних до нас, і повернуться до Матірної

Української Православної Церкви — до Київського Патріярха.

Я певний, що в скорім часі в Україні все буде добре, все буде гаразд.

відкривайте

КОНТО СОВИ

Кредитова Спілька "СОЮЗ" радо пропонує Вам відкрити конто для дітей — Конто Сови "Симон". Це конто дасть можливість Вашим дітям навчитися ігровим шляхом урядити грошми. Конто Сови призначене для дітей до 12 років і надає їм такі спеціальні зручності та послуги:

- * оощадну книжку сови Симон
- * членську картку Конта Сови
- * величину уділів лише 10 доларів
- * подарунки, конкурси
- * термінові вклади на суму лише у 100 доларів
- * річну виписку про ріст заощаджень

Коли заповните першу сторінку Вашої книжки сови Симон, Ви одержите м'яку забавку — сову Симон !

So-USE CREDIT UNION

TORONTO	(416) 763-5575
MISSISSAUGA	(905) 568-9890
OSHAWA	(905) 432-2161
So-USE VOICE	(416) 760-9940

Дарія БРОДГЕД

КІЛЬКА СПОСТЕРЕЖЕНЬ В УКРАЇНІ

Знову поїхала в Україну, щоб разом зі своїми друзями відсвяткувати Незалежність — найважливішу подію мого життя.

Зустріла мою вимріяну золотoverху столицю в процесі оновлення. Загальне враження — суцільний ремонт. Ремонт церков, громадських будинків, приватних помешкань. Кого б не відвідувала, всюди або йде ремонт, або щойно закінчився чи чекають на нього.

Радіє душа, коли бачиш, що Київ, немов те царство з казки, яке заснуло на кілька століть, разом із своєю царівною, коли вона вколола паличок веретеном, і обросло бур'янами й терням, починає тепер прокидатися й позбуватися ознак заґнепаду. Столиця починає воскресати.

А як народ? Чи воскресає він? Чи позбувається бур'янів і терня, яким обросла його замучена душа? Чи очищується його прекрасна мова?

На жаль, духового воскресіння й очищення помічаєш небагато. Сумно, таки дуже сумно, коли на вулицях рідної столиці чути майже виключно чужу мову. На чудово відновлених фасадах будинків і крамниць читаєш назви фірм російською, англійською, німецькою та іншими чужими мовами. Постає питання: Що ж це таке? Для кого це? Чия це столиця? І пригадуються рядки Шевченка (якого я, щойно після проголошення Незалежності, коли "її окрадену збудили", усвідомила як пророка).

... "І всі мови слов'янського люду — всі знає, а своєї дасть Біг !"

Стає прикро, коли бачиш гарних дівчат і хлопців. (Чомусь безволосих!? Хіба вони не знають, що в Європі й Америці тільки неофашисти, т. зв. "скін гедс" голять голови?) — які гуляють по відновленому Хрещатику і площі Незалежності й розмовляють російською. Свідомість того, що в Україні одинадцять мільйонів росіян, мені цього не вияснює. Адже ж всі оці мільйони не були привезені в Україну за останні п'ять років (час, який потрібен в інших країнах, щоб навчитися державної мови й отримати громадянство). Більшість із них народились в Україні. Часто навіть їхні батьки й діди тут народились. То чому вони росіяни, а не українці російського походження? Адже Україна уважає нас — українців Канади й США — канадцями, чи американцями українського походження, хоч ми народились в Україні! А діти українців, насильно вивезених у Сибір, які народилися вже там, зареєстровані — росіянами.

Або такий випадок: іду купити квіти. Продавчиня звертається до мене англійською. Питаю — чому? Відповідає російською: гадала, що не буду її розуміти. "Та ні, — кажу їй, — я, хоч ніколи не вчила, але розумію російську мову. Але вам, бачу, щось дуже тяжко розуміти українську. Я вам спів-

чуваю, що ви за 7 років не змогли вивчити українську мову, бо мені, слава Богу, вдалося за три місяці вивчити англійську."

Все це звучить так образливо. Як і дуже образливо чути поширювану представниками чужого патріархату неправду про те, що українська мова не "благодатна" та не надається до вжитку в церкві. Тобто нею не слід молитися до Бога, а треба зросійщеною слов'янською. Чому тоді всі інші народи моляться своїми рідними мовами: поляки — польською, німці — німецькою, французи — французькою і т. п. І всі ці мови "благодатні", тільки наша — ні. Але ж усім християнам відомо, що наш Спаситель, Ісус Христос, дав нам особистий приклад пошани до рідної мови, звернувшись — на хресті, до Свого Отця Небесного мовою своєї Матері, Пресвятої Богородиці — АРАМЕЙСЬКОЮ. А також, зіславши Духа Святого на апостолів, щоб вони могли говорити до різних народів їхніми рідними мовами, — освятив — РІДНІ МОВИ ВСІХ НАРОДІВ.

Болить душа слухати неправду про те, що українська Церква, яка постала на Київських Горах згідно з пророцтвом св. апостола Андрія — "неканонічна". Ось нашу Українську Православну Церкву в Канаді та США кілька років тому було прийнято до Вселенського Константинопольського Патріархату. І ми зразу із автокефальних (незалежних) стали вже "канонічними". Але Святійший Вселенський Патріарх Варфоломей не "пересвячував" наших ієрархів і духовенство, не "перехрещував" нас — парафіян вчора ще незалежної Церкви. З цього можна зробити висновок, що ми й перед переходом у його юрисдикцію були канонічними, тобто законними. Бо ж ніхто не може сумніватися в тому, що Його Святість Вселенський Патріарх добре знає всі православні закони.

Прикро чути, що служителі церкви чужого патріархату в Україні займаються підривною, протидержавною пропагандою. Вони агітують проти прийняття громадянами України ідентифікаційного числа, без якого неможливо навести порядок у державі. Адже всі громадяни високорозвинених країн мають такі числа. Без такого числа я не могла б отримати свою пенсію, дістати 50-відсоткову знижку на проїзд трамваями й автобусами, ані піти до лікаря чи лікарні (бо всюди потрібно подати своє число медичного забезпечення), не одержала б 10-15-відсоткову знижку в певні дні тижня в крамницях чи ресторанах.

Агітуючи проти прийняття ідентифікаційного числа, ці люди "забувають" згадати, що в них вже таке число є, за посередництвом якого перераховуються великі суми грошей через банківське conto з України в Москву. Не згадують також нічого

про те, що кожна людина вже й так має своє число: число метрики народження, число паспорта і т. п.

Служителі чужого патріярхату, замість займатися відродженням знищеної комунізмом духовості людини, займаються політикою, агітуючи своїх парафіян, щоб ті голосували за партію, яка має цілком комуністичну програму. Навіть самі не соромляться кандидувати від цієї партії, немов забули, хто нищив храми, мучив по тюрмах і Сибірах та розстрілював ієрархів, священників і вірних.

Не віриться, щоб це можна було так скоро забути. Скоріше, це не ті люди, за яких вони себе видають. Не служать вони Христові. Не ширять між людьми Його першої й останньої заповіді — любо-

ви до Бога й ближнього, а ширять те, що є проти-лежне їй.

Хочеться вірити, що український народ не дасть себе обдурити, та що Господь, який дарував українському народові силу пережити не одне лихоліття, не покине його й тепер. Хай тільки кожна українська людина скаже собі: я буду робити все, що в моїй силі, щоб піднести духовість, культуру й економіку моєї України, бо вона в мене одна, як і одне життя, яке треба використати для добрих справ.

"Наша віра" ч. 10,
Київ, 1998 р.

ЩИРО ДЯКУЄМО !

Цією дорогою складаємо щиру і сердечну подяку всім нашим рідним та друзям, які збагатили наш весільний день, 24 травня 1998 р., своєю присутністю, щирими побажаннями та щедрими подарунками. Особлива подяка належить нашому весільному старості — панові Ростиславу Василенку за гарний допис про наше весілля, який появився в останньому числі *Молодої України*. Як згадав пан Василенко, наше весілля було дійсно "ОДУМ-івським". Ми обоє змалку належали до ОДУМ-у, і далі працюємо для його розквіту. Якби не ОДУМ, не знати, чи наші життєві дороги зійшлися б. Тому ми дуже вдячні ОДУМ-ові, його організаторам, виховникам та провідникам.

Цікаво зазначити, що на нашому "ОДУМ-івському" весіллі гостювали аж троє колишніх голів ЦК ОДУМ-у — д-р Ю. Криволап, пан В. Педенко, пан О. Пошиваник. Був присутній і голова дирекції ОДУМ-івської оселі "Україна" — пан М. Співак з дружиною. Були й інші відомі ОДУМ-івські родини з усіх кінців США і Канади — Коновали, Гайові, Сидоренки, Багмети, Вовки, Гущі, Мурги, Притули та багато, багато інших. Всі дружки і дружби — ОДУМ-івці! Із теплим словом привітання виступила Олександра Косогор з Чикаго, голова ОДУМ-у в США. Цінним був тост піднесений першою дружкою Валентиною Ярр (голова філії ОДУМ-у Міннеаполісу), яка відчитала нам побажання у формі

Соня (Лиса) і Андрій Смик.

ОДУМ-івського звіту !

Ми глибоко переконані, що ОДУМ поширює свою мету. Крім доброго українського виховання молоді, в ОДУМ-і створюються нові українські родини. Адже цього року ми мали нагоду святкувати на інших, крім нашого, "чисто-ОДУМ-івських" весіллях — у Лариси Завертайло і Андрія Близнюка в Чикаго та у Христини Пасічник і Юрія Педенка у Міннеаполісі. Нехай ще довгі, довгі роки існує і процвітає наш дорогий ОДУМ !

З нагоди нашого одруження складаємо пожертву — 100 доларів на пресовий фонд *Молодої України*.

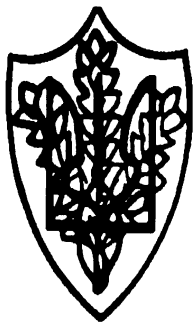
З пошаною,

Соня (Лиса) і Андрій Смик.

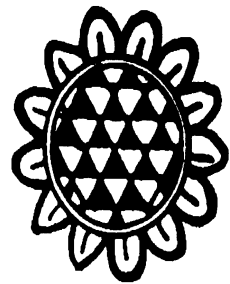
* *

Редакція та адміністрація ж. *"Молода Україна"* з радістю вітають молоду пару, активних одумівців Соню Лису з Міннеаполісу та Андрія Смика з Детройту з одруженням. Бажаємо вам, дорогі наші одумівці, всього найкращого в житті: міцного здоров'я, багато щастя, любови та радісних днів і довгих літ життя. На многі вам літа !

За пожертву на підтримку *"Молодої України"* з нагоди вашого Великого дня щиро дякуємо.

СТОРІНКА ЮНОГО ОДУМУ

Роман МИКОЛАЄНКО

ЧАРІВНИЙ КОШИК

(казка)

I

У зеленому ліску
В нірочці маленькій,
Спочивало лисеня
З кошиком гарненьким.

Був той кошик непростий,
Був він трошки чарівний.

Лисеня його знайшло,
Як в ліску гуляло.
Про його чарівну силу,
Ще воно не знало.

Згодом вечір наступив.
"Досить вже гуляти", —
Проказало лисеня,
І пішло поспати.

II

Ранок. Півник проспівав.
Встали всі звірятка.
Як звичайно, в сім годин,
Встало лисенятко.

Вранці у вікно світило
Сонце променисте.
І не дивно: лисенятку
Захотілось їсти.

Ось би були на столі
Яйця і сметана,
Помідори, огірки
І навіть банани.

Раптом в кошику з'явилась
Їжа бездоганна.
І сметана й помідори,
Й навіть три банани.

III

Здивувалось лисеня,
Але зрозуміло,
Що чарівну таємницю
Кошика розкрило.

Відтепер усі звірятка
В гості йдуть до лисенятка,
Щоб до столу із ним сісти,
І гарненько попоїсти.

Січень, 1998 р.

ДНІПРО

Зелені вербички на березі річки ростуть і ростуть,
А квіти барвисті в зеленім намисті цвітуть і цвітуть,
А вітер могутній човна підганяє,
А в човнику тому рибалка куняє.
Чи є ще найкраща річка в країні,
Ніж сивий Дніпро, син всієї України ?

Грудень, 1996 р.

Роман Миколаєнко народився і проживає в м. Києві. Йому 12 років. В наступному числі ж. "Молода Україна" надрукуємо ще декілька віршів талановитого хлопчика.

КІНЕЦЬ ПЕРЕД ПОЧАТКОМ

Приходить кінець 1998 року і початок 1999-го. Як завжди, підсумовуємо минуле і дивимося з тривогою в майбутнє. Що можна сказати за наш минулий рік? Як і попередньо, центром нашої уваги була і залишається Україна. Переживаємо разом з нею її тяжкі часи, її непевне майбутнє. Часто виявляємо нетерпіння і жаліємось — чому там не є так, як ми хочемо, чому люди не думають так, як думаємо ми ось тут у теплій, затишній і безпечній Америці.

Кожний має свою відповідь. Недавно я читав книжку "Нащадки прадідів" Бориса Антоненка-Давидовича і в одному з відділів знайшов таке порівняння, яке можна вжити для теперішнього стану в Україні. В одній казці, пише він, розповідається про ведмедя, який все своє життя був прикований ланцюгом до стовпа і постійно ходив кругом нього. Та прийшли інші, нові часи, і той ланцюг зняли з ведмедя. Та він все ж далі, навіть здобувши волю, продовжував ходити колом навколо стовпа, до якого раніше був прикутий. Так і там на нашій рідній Україні. Народ, позбувшись фізичних ланцюгів, не зміг визволитися від ланцюгів психологічних. Люди ніяк не можуть відчуті отії священної волі, за яку кров ріками проливалась, за яку мільйони пішли у вигнання або і на смерть.

Найбільша надія є на молодь і на час. Та все ж пам'ятаймо, що велика маса теперішньої молоді виростала і виховувалася в русифікованих родинах, де національне почуття патріотизму не тільки не було всмоктане з молоком матері, а, навпаки, було вкрай спотворене, знівельоване, атрофоване і не лише доволішнім середовищем, а, що найпарадоксальніше, родиною, рідним батьком і матір'ю. А ці самі виростали в часах війн, руїни, терору, страху, переслідувань, сексотів, тюрем, розстрілів. Це — генерація страху і боротьби за виживання. Вона не навчила своїх дітей любові до національної батьківщини, бо це означало для них смерть.

Тому не дивуймося і не осуджуймо. Навпаки, прикладім і свої руки до довгого процесу державотворення і формування нації. А роботи ж так багато. Нехай лише Всевишній дасть нам час. З вірою і надією приходимо до Нового року і цим бажаємо нашим читачам радісних Різдвяних Свят та щасливого Нового року! А в новім році ще більше простягнім наші руки допомоги для нашого народу, для нашої Батьківщини. Бо як може людина заспокоюватись, доки її батьківщина далі є бідною і пригнобленою?

(Інформатор філії ОДУМ-у ч. 186,
Міннеаполіс, Мн.)

ЛИСТ ДО РЕДАКЦІЇ

Вельмишановний пане редакторе !

Прочитав Слово на Зустрічі ОДУМ-у 5-го вересня 1998 року ("М. У." ч. 442) Тараса Ліщини. І зразу ж перечитав знову все Слово уважніше від початку до кінця. Від хвилювання, радості і щасливої несподіванки здавлювало горло, очі робились vogkimi...

Покликав дружину і для неї вже вголос перечитав Слово Тараса ще раз...

Від прочитаного огорнуло нас почуття радості.

Ми були щасливі. Росте нове покоління, яке знає, куди йти і що треба робити.

Не можна читати холоднокровно (спокійно) такі рядки:

"Загубити мову — це значить загубити усе минуле, усю історію, усі традиції. Забути, ким були мої предки і ким є я."

або

"...я відчув, що це дійсно є країна (говориться про Україну), до якої я належу; я почувався в ній, як дома."

Слова щирогосердечного признання линуць від нас до батьків Тараса, яких Бог благословив влити любов до всього рідного в серце молодого Тараса.

А Тарасові та його дружині щиро бажаємо щастя й здоров'я, а головне, щоб у майбутньому ТАКИ задзвонив телефон і Тарас з дружиною Наталею почули голос їхнього сина:

"...я не хотів їхати в Україну, але ситуація змінилася. Я тут... зустрів дівчину..."

Нехай Боже благословення буде завжди над Вами.

З любов'ю у Христі

Петро Шкурка з дружиною Таїсією.

Торонто,
листопад 1998 року.

Сл. п. НАТАЛКА САНДУЛ-ВОЙТОВИЧ (1952 – 1998)

Торонто, Канада

21-го жовтня 1998-го року, в Торонто, на 46-му році життя упокоїлась, після тяжкої недуги, св. п. **Наталка Сандул-Войтович**, донька Валентини й Олега Сандулів. Крім батьків, у глибокому смутку залишила чоловіка Ігоря, з яким прожила шість років, та брата Петра з родиною.

Похоронний заклад фірми "Кардинал" під час двох панахид, які відправили за спокій душі померлої отці настоятелі катедри св. Володимира Богдан Сенцьо і Василь Макаренко, був переповнений приятелями Наталки з дитячих і юних років. Чин похорону відправлено в катедрі св. Володимира.

Наталка Сандул народилася в Торонто, 25-го січня 1952-го року. Виросла при катедрі св. Володимира, де й закінчила українську школу та курси українознавства ім. І. Котляревського. Була членом ОДУМ-у, спочатку Юного ОДУМ-у, а пізніше філії. З братом Петром були одними з перших учасників літніх одумівських відпочинкових таборів, в яких, у 60-их роках, їхній батько Олег відіграв активну роль. Наталка співала в хорі "Молода Україна", належала до ансамблю бандуристів ім. Гната Хоткевича, яким керувала і диригувала Валентина Родак, і танцювала у групі "Веснянка" під керівництвом Миколи Балдецького. З цими ансамблями вона виступала по більших містах Канади й США — в Монреалі, Гамільтоні, Детройті та Нью-Йорку.

Галина Звірховська-Строга, господиня тризни (тризна відбулася в Центрі культури ім. св. Володимира), у слові про свою подругу сказала, що Наталка дуже любила читати та писати, і мріяла стати письменницею або журналісткою. Вона любила свою церкву, мову, традиції і була горда, що належала до українського народу. В Наталки було багато друзів (про що свідчила велика кількість присутніх на па-

нахидах, похороні і на тризні), бо була щира, чесна і добра. За молодшим братом Петром завжди доглядала; з мамою була в близьких і дружніх стосунках, і дуже переживала, коли маму спіткала невилічима хвороба 10 років тому. За батьком також доглядала — жили в одній хаті.

Коли знайшла друга життя, Ігоря, і 10-го жовтня 1992-го року вийшла заміж, це був найщасливіший день у її житті. Та недовго тривала ця радість. Наталка почала хворіти, ходити по лікарнях, боротися з недугою "сайто мегло вайрус", тяжко страждала, але на нарікала. Вона свідомо знала, що її життя кінчається, але горіла в неї іскра надії, що лікарі допоможуть і вона видужає. На жаль, так не сталося.

"До наших похоронних обрядів, під час тризни належить і той, що годиться поділитися з присутніми спогадами чи добрим словом про померлих" — сказав Василь Тимошенко, колишній голова Головної Управи ОДУМ-у на Канаду і близький товариш з юних літ покійної Наталки. "Цей гарний звичай зближує всіх до родини, улегшує біль по дорогій особі." Василь Тимошенко підкреслив факт, що покійна за своє коротке життя багато досягнула як в українсько-

му суспільстві, так і в канадському. Вона закінчила Торонтський університет, консерваторію по класі фортепіано, курси українознавства, працювала в банку, вчителювала в українській школі при катедрі св. Володимира, була вихователькою гуртків Юного ОДУМ-у, писарем на таборах, головою одумівської філії та членом Головної Управи Коша Старших Виховників ОДУМ-у в Канаді. Часто дописувала до журналу "Молода Україна", бо мала дар до пера, дар, який успадкувала від свого дідуся і батька.

Отець протоієрей Богдан Сенцьо у своєму слові під час похоронних відправ, вірно сказав, що "багато з нас, якщо не всі, співпрацювали з Наталкою, були її друзями, і тому, з її відходом, частина з нас відійшла з нею".

Зі словом співчуття ще виступили Ліда Тищенко, подруга покійної, Віктор Кошарний, голова катедральної громади св. Володимира та Валентина Родак, колишня учителька покійної. Пані Родак висловила також співчуття від Товариства ОДУМ-івських Приятелів на Канаду (голова Іван Данильченко). Від редакційної колегії журналу "Молода Україна" прощальне слово над домовиною виголосив Леонід Ліщина. Поховано Наталку Сандул-Войтович на українському цвинтарі св. Володимира в Оквіл, Онтаріо.

На закінчення тризни, чоловік покійної, Ігор Войтович, подякував священникам за похоронні відправи і молитви, труноносцям, усім присутнім за моральну підтримку, за вислови співчуття та за квіти в пам'ять дружини, яку він назвав своїм "ангелом".

У 40-ий день смерті (29.X. 1998), як велить український звичай, родина покійної Наталки, друзі та знайомі молилися за спокій її душі в катедрі св. Володимира. Панахиду відправили

отці прот. Богдан Сенцьо і Василь Макаренко з участю владики Юрія, а на поминальному обіді, крім згаданих отців і владики, були присутні митрополит Василь, владика Іван (в Торонто в той час відбувалися наради членів Консисторії УПЦ в Канаді, і священослужителі були на службі Божій в катедрі) та гість з України владика Адріян, архієпископ Дніпропетровської єпархії УПЦ Київського Патріархату, який прибув до Торонто на VII Світовий Конгрес Українців (владика Адріян під час літургії не служив, а молився у захресті. Про цю ситуацію — напишемо іншим разом.)

Під час поминального обіду, слово було дано владіці Адріанові, який висловив співчуття опечаленій родині та виступив із коротким, але змістовним словом про ролі Церкви в житті людини і розповів історію православної церкви, згадавши митрополита Петра Могилу, Острозьку академію, часи козаччини, відродження української держави та про теперішній стан УПЦ КП на чолі з патріархом Філаретом. Словами з вірша В. Симоненка "Можна все на світі вибирати, сину, Вибрати не можна тільки Батьківщину" — закінчив своє слово владика Адріян. Але ми живемо в Канаді, і поховали св.

п. Наталку на канадській землі, отож, хай буде канадська земля їй легкою, а пам'ять про Наталку — завжди з нами.

Вічна пам'ять Наталці Сандул-Войтович.

Галина Звірховська-Строга,
Василь Тимошенко
і Валентина Родак.

На нев'янучий вінок, в пам'ять Наталки Сандул-Войтович, на пресовий фонд журналу "Молода Україна", присутні під час тризни склали \$1,025.00, а на 40-ий день смерті \$590.00. За передані Галиною Строгою гроші редакція та адміністрація ж. "Молода Україна" висловлюють сердечну подяку.

З великим сумом повідомляємо,
що дня 31 грудня 1998 року після довгої і тяжкої хвороби
скінчила свій земний шлях наша довголітня подруга і член
Товариства Одумівських Приятелів
Ярослава (Яся) Сидоренко.

Висловляємо наше глибоке співчуття її мужеві Івану,
синам Маркові з дружиною Еммою та Павлові, матері п-ні Галині Рябокінь
та всім близьким і далеким членам родини.

Управа ТОП-ОДУМ,
Міннеаполіс, Міннесота, США.

Український цвинтар
св. Володимира в Oakville
має ділянки на вічний
спочинок. Дбайливий догляд
запевнений. Легальні права
забезпечені Міністерством
провінції Онтаріо.

Коли приходить скорбний
час, звертайтеся за порадою
та доброю обслугою
до Адміністрації.

Ціни помірковані та найнижчі
в околиці Oakville.

Поблизу Дім Культури,
де можете замовити тризни
чи поминки.

За дальшими інформаціями
звертайтеся на число
телефону: (905) 827-1647.

І. Данильченко — голова,
А. Латишко — адміністратор.

НА МУЗЕЙ ІМ. ГНАТА ХОТКЕВИЧА В ХАРКОВІ пожертви склали:

— в пам'ять Наталки Сандул-Войтович,
яка упокоїлась 21.X.1998 р.

Валентина і Петро Родаки
(Торонто, Онт.) \$35.00

Євфросинія Літвінова (Торонто, Онт.) 25.00

Катерина Щербань (Торонто, Онт.)
• в 40-ий день смерті
св. п. Наталки Сандул-Войтович 20.00

Петро і Таїса Шкурки (Торонто, Онт.)
• в 40-ий день смерті
св. п. Наталки Сандул-Войтович 5.00

Валентина Родак (Торонто, Онт.)
• в пам'ять Марії Лисенко, яка упокоїлась
4.XI.1998 р. в Торонто 25.00

За фінансову підтримку щира подяка всім жертводавцям.

Адміністрація музею ім. Г. Хоткевича.
(Торонто, Канада).

(уришок з листа)

Вельмишановні Друзі !

...тепер, коли не стало "Нових днів", "Молода Україна" стала чи не єдиним органом нашого спільного середовища на еміграції. Слава молодим ОДУМівцям, що продовжують ту невдячну, але шляхетну працю нашого вже віджилого покоління. Ми з чоловіком щиро бажаємо вам здоров'я, енергії, міцної віри у краще майбутнє ваше й нашої знедоленої батьківщини.

...посилаю чек на передплату і на пресовий фонд (20 дол.) вашого цінного журналу. Всього вам найкращого! Щирий привіт від Василя Івановича !

З поважанням !

Галина Гришко,
Флоріда, США.

Шановна пані Галино !

Сердечно дякуємо за відновлення передплати і за пожертву на підтримку "Молодої України". Вельми вдячні і за побажання та довір'я до нас — "молодих" ОДУМівців, членів редколегії (ми й ТОПівці, а дехто з нас зараховує себе й до рубрики "пенсіонерів").

Гордимся, що маємо таких прекрасних читачів як Ви та Василь Іванович і нам велика пошана, що належимо до кола Ваших друзів, як Ви звертаєтеся до нас у листі.

Зичимо Вам і п-ові Гришкови одного — кріпкого, кріпкого здоров'я. Слава Україні !

З повагою

Валентина Родак
(за редколегію
"Молодої України").

Добрий день,
шановна пані Валентино !

Добрий день, шановна редакціє журналу "Молода Україна" !

Від родини Петра Дяченка з міста Краматорська, що на Україні, пише до Вас його дочка Інна Дяченко. Звертаюся до Вас,

ЛИСТИ ДО РЕДАКЦІЇ

щоб розповісти про дуже радісну та приємну для нас подію. Наприкінці серпня до нас у гості приїздили наші дорогі рідні з Америки, це були татова двоюрідна сестра, моя тьотя — Зіна Луценко з дітьми Катрусєю та Анатолієм і невісткою Оксаною.

П'ятдесят п'ять років не бачили один одного двоюрідні брат Петро і сестра Зіна. Гірка доля розлучила рідних по крові людей, тяжке життя мали вони; один на Україні, друга — по чужих країнах світу.

Багато років ми листувалися. Багато років тьотя Зіна, її чоловік дядя Анатолій та їхні діти підтримували нашу родину матеріально і морально своїми теплими листами. Всі ми дуже мріяли про зустріч, з нетерпінням і хвилюванням чекали її. Два дні, що ми були разом, пролетіли, як одна мить. Багато було сліз радості. З цікавістю слухали ми розповіді наших рідних про життя в Бразилії та в Америці. Теплими, сердечними словами згадували тих, хто був далеко від нас — сестер тьоті Зіни — Марусю і Віру. Нехай Господь дає їм здоров'я, хотіли б ми бачити їх теж у себе в гостях.

Дуже сумно, що не мали змогу побачити Батьківщину, рідну Україну, мама тьоті Зіни бабуся Поля Олефіренко та наш дідусь Петро Дяченко. Нехай пухом їм буде американська земля.

Від щирого серця хотілося б сказати, що тьотя Зіна і дядя Анатолій виховали гарних дітей — Катрусю і Анатолія — добрих, щирих, розумних, уважних до старших. З великим інтересом слухали ми розповіді про їх життя в Америці, про роботу, про людей, що їх оточують, про інтереси американської молоді. Для нас то все дуже цікаве.

Шановна пані Валентино, багато цікавого дізналися ми про Вашу країну, про Канаду від Вашої дочки Оксани. Приємно було почути, що українська діаспора у Канаді має тісні зв'язки з українцями, що живуть в Сполучених

Штатах Америки. Дякуємо, що шануєте українські звичаї, навчаєте шанувати своїх українських предків, дітей та онуків.

Надзвичайно швидко біжить час. Багато чого не встигли ми розпитати та розповісти своїм дорогим гостям. Прощаючись, плакали та домовлялися про нові зустрічі у майбутньому.

Від щирого серця бажаємо нашим рідним щастя та здоров'я.

Шановна пані Валентино, бажаємо Вам, всім Вашим рідним і Вашим колегам по роботі всього найкращого. З цікавістю читаємо всі Ваші журнали, що одержуємо від рідних.

Нехай Господь пошле всім вам своє благословіння.

З повагою Інна Дяченко,
21 вересня 1998 р.

Дорогі читачі з Краматорська !

У вашому листі, який ми віддрукували в ч. 437 за 1997 рік ви пишете: "Якщо будете на Україні, то ласкаво просимо до нас у гості", а ми й прислали до вас своїх представників, а ваших родичів — Анатолія й Оксану Луценків, які тепер проживають в Україні! Очевидно, що й вони були раді зустрітися з вами.

За ваш лист — щиро, щиро дякуємо і всій родині Дяченків бажаємо всього доброго. Хай вам щастить у 1999 році та завжди !

Валентина Родак
(за редколегію "М. У.")

Шановна пані Валю !

Дуже дякую за журнали. Отримала номер, де описується Голодомор '32-'33 р.* Пригадала маму й тата, які перенесли цей Голодомор на своїй шкурі. Бідні люди України! Скільки страждань перенесли та ще, мабуть, і не все... Мені дуже страшно, що буде з нашими дітьми. Ми жили, як сліпі кошенята, а тепер все більш і більш нам розкривають очі. Скоро будемо виглядати, як хворі на Базедову хворобу. Що робиться в душі і,

що маємо на серці, ні пером написати, ні розказати. Такі почуття можуть бути у людей, які живуть в таких обставинах. Вибачайте. Ще раз, дякую за безцінний журнал. Хай Вам щастить.

Пані Валю! Вітаємо Вас і Вашу родину з Різдвом Христовим та Новим роком! Всього самого найкращого бажаємо !

О. М.
м. Харків, 10.XI.98 р.

* Голод в Україні 1932–1933 років — це одна з найстрашніших і трагічних сторінок не тільки в історії України, але й світової, про яку ми не сміємо забувати.

В Торонто відзначення 65-ої річниці Великого Голоду відбулось 4-го жовтня ц. р. походом вулицями міста (понад 2,5 тисячі осіб) й жалібною маніфестацією на площі міської Ради.

Якби ви знали

Якби ви знали, люди милі,
Яка ганьба на Україні.
У вас в Америці, то що
І неграм задріть тільки можна,
А нас катують тут безбожно
Не польські, рідні, паничі
Та ще й сміються.
Великий стогін на землі іде
О Боже, відгукнись, ти де ?
Невже не бачиш,
Яка доля спіткала нас ?
Те гірш неволі,
Коли самі обкрадують себе.

А. П. Д.
м. Краматорськ, Донецька обл.

Донецька область,
Слов'янський р-н.
м. грудень 1998 р.

...одержав журнал "Молода Україна" за січень–березень, де була надрукована стаття Олексія Пошиваника "Останній концерт О. Родак–Луценко перед її виїздом в Україну". Чудовий журнал, особливо потрібний Світлані для роботи. У них у школі проходила конференція "Роль української школи у розбудові національної держави".

Учасники походу перед Онтарійським Парляментом.

Учасники жалібного походу на площі Торонтської міської Ради.

Фото Івана Корця.

Так вона звідти брала матеріал.

...Одержали другий у цьому році журнал. Дуже дякуємо Валентині Родак за те, що вона його нам пересилає.

Валерій Ситник.

Ми приємно вражені та вдячні прихильникам журналу "Молода Україна", що праця редакційної колегії не йде на марно.

Ви, шановні друзі, можете використовувати наші матеріали для підвищення самосвідомості учнів, як у вашому випадку.

Всього вам найкращого !

Есейса, Буенос–Айрес, Аргентина,
24-го листопада 1998 р.

(уривок з листа)

Дуже дорога пані Валю !

...Сердечно дякую Вам за велику кількість нот–фотокопій, які Ви передали. Я свідомий, що праця вимагала багато Вашого часу, енергії та труду, отже, за все назавжди вдячний, і бажаю Вам багато успіхів у житті та творчих досягнень на ниві української культури.

Передайте палкий привіт всім знайомим. Я дещо дізнаюся про них, читаючи журнали "Молода Україна". Недавно отримав ч. 442. Дуже дякую за постійну увагу.

З великим кобзарським привітом

Ваш Олесь Береговий.

ПРО КНИГУ-АЛЬБОМ ОСЕЛІ "УКРАЇНА"

До головного редактора
ж. "Молода Україна"
м. Торонто, Канада.

(уривки з листів)

Високоповажаний пане
Л. Ліщина !

...Після довгого чекання, я нарешті отримав ювілейну книгу-альбом "Відпочинкова оселя "Україна"". Перше враження про книгу таке: зовнішнє оформлення добре — офіційний вигляд; папір знаменитий; українська мова літературна, є багато цікавих фотографій та названо прізвища багатьох осіб. Словом — видання на високому рівні, а це доказ відданої, чесної, енергійної та дуже тяжкої і довгої праці — доказ жертвенности українських патріотичних людей — людей відданих своїй справі в діяспорі, точніше, в Канаді.

Книгою-альбомом оселі "Україна" 1976–1996 рр. врятована частина історії 20-тиліття оселі організації ОДУМ-у. Легко описувати, коли діло зроблене, але нелегко було пройти той шлях, і тому ця книга на 200 сторінок — цінна й історична.

...Ще хочу додати, що журнал "М. У." повинен далі виходити, але регулярно, як цінний український внесок до українського інформаційного простору тут, на Заході, і там, на рідних Землях України. "Молода Україна" має вже свою добру традицію і довір'я, а за величезну працю висловлюю ВСІМ працівникам найщирішу подяку і бажаю ще більше успіхів, доброго здоров'я та всього найкращого.

Слава Україні !

З глибокою пошаною

*Валентин Стадніченко,
Любек, Німеччина.*

Р. S. Вкладаю 50 нім. марок на покриття всіх коштів. Надіюсь, що цим буде все покрито.

Шановний пане Стадніченко !

Дякуємо за листа, гроші та за повідомлення про отримання двох примірників книги-альбому

відпочинкової оселі "Україна". Приємно довідатись, що книга Вам сподобалась. Ви слушно пишете, що вкладено багато праці в розбудову оселі (гордість ОДУМ-у), і тому — було про що писати. Добре, що знайшлися прихильники-редактори, які взяли на себе нелегкий обов'язок опублікувати історію оселі "Україна".

Надіємось, що Ваш син Едуард вже отримав ч.ч. 440, 441 і 442 ж. "М. У."

Всього найкращого Вам і Вашій родині.

(Ред.)

Добрий день дорога Валю !

Дякую за книгу-альбом оселі "Україна". Це є історична праця. Її вартість оціниться в майбутньому. Мої завваги такі: — блискучий папір* — це витрата грошей, я особисто не люблю такий папір; шкода, що книжка в м'якій обкладинці. Краще було б взяти дешевший папір, але дати тверду обкладинку.

Висилаю чек на 25 дол. на покриття різних витрат пов'язаних з книжкою.

З пошаною

*Марія Дяконов,
Пентіктон, Британська Колумбія.*

* Блискучий папір краще надається на репродукцію фотографій, а їх у книжці-альбомі було до 150. (Ред.)

З ІСТОРІЇ ГАДЯЦЬКОЇ РАЙОННОЇ БІБЛІОТЕКИ

Районна бібліотека ім. Лесі Українки заснована в 1861 році з ініціативи письменників І. Білика (брата Панаса Мирного), братів Метлинських, Марковича, Драгоманова М. П. — громадського діяча, історика, публіциста.

Бібліотека містилась на приватній квартирі одного із її фундаторів — лікаря Черниша. На кошти виручені із вистав для бібліотеки були куплені книги. Читачами були учителі, чиновники, міщани. Бібліотека була платна. Почесними передплатниками були М. Є. Салтиков-Шедрін, Л.

М. Толстой, родина Драгоманових, Леся Українка. До революції її книжковий фонд не перевищував 3 тисяч примірників. В 1918 році гадяцькою "Просвітою" (головувала О. П. Косач-Пчілка) при бібліотеці влаштовано читальню. В 1941 році її книжковий фонд складав 45 тис. томів, в 1961 — 32 тис., 1989 — понад 65 тис., 1997 — 57 тис. примірників.

Гадяцька централізована бібліотечна система об'єднує 37 сільських бібліотек-філіялів, центральну районну бібліотеку ім. Л. Українки, районну бібліотеку для дітей, міську бібліотеку-філіял No. 1. За 1997 рік до бібліотеки не надійшло жодної книги. Сільські бібліотеки не одержують періодичних видань. Бібліотека поповнюється лише за рахунок дарунків від читачів. Про історію бібліотеки детально розповідає звіт бібліотекаря М. О. Немірова (1884–1888 рр.).

(Цю інформацію передав
редакції ж. "М. У."
Ярослав Скрипник
з Едмонтону, Альберта.)

20-го жовтня 1998 р.

Полтавський вечір цього року в Клівленді, Огайо, відбувся 14-го лютого цього року. Забава під звуки оркестри "Чарівні очі" та концерт були успішні, і дохід із забави, як завжди, був призначений на різні добрі цілі. Комітет щиро дякує всім, хто підтримує Полтавський вечір, і сподівається побачити всіх на наступній забаві, яка відбудеться 10-го лютого 1999-го року.

*Комітет Полтавського вечора:
Микола Клепач, Валя Яремко,
Василь Турчин, Ліда Вайтед
і Ліда Середа.*

За постійну фінансову підтримку "Молодій Україні", всім членам комітету Полтавського вечора сердечне спасибі. Бажаємо успішної забави і приємного настрою 10-го лютого.

(Редкол.)

Ошава, 14-го листопада 1998 р.
Дорога і шановна пані Корець !

Пересилаю Вам поштовий переказ на суму 35 доларів. Це моя передплата, і 10 дол. на пресовий фонд.

Щиро бажаю, щоб цей лист застав Вас і Ваших близьких при здоров'ї і гаразді.

Завжди з повагою до Вас

Леонід Павлюк.

Вінніпег, Манітоба,
17-го листопада 1998 р.
Вельмишановний пане редакторе !

Висилаю чек в сумі 50 доларів на "Молоду Україну" — на передплату 25 дол. і 25 дол. на пресовий фонд.

Бажаю Вам добрих успіхів!
Ваш передплатник

Василь Пилипенко.

Торонто, 27-го листопада 1998 р.

Висилаю чек в сумі 75 доларів. 25 дол. на передплату, а 50 дол. на ВИЗВОЛЬНИЙ ФОНД "Молодої України". Також бажаю Вам кріпкого здоров'я та гарного успіху.

Григорій Литвин.

* * *

Визвольний фонд "Молодої України" — чудова фраза !

(Ред.)

Арлінгтон Гайтс, США,
4-го грудня 1998 р.
До адміністрації журналу "Молода Україна".

В/Шановні трудівники журналу ОДУМ-у. Привіт вам.

Висилаю чек на суму 35 доларів. Ласкаво прошу вас заручувати 25 дол. на відновлення передплати в 1999 році, а 10 дол. на пресовий фонд журналу.

При цій нагоді вітаю всіх працівників журналу зі святами Різдва Христового та Новим 1999 роком. Бажаю всім вам доброго здоров'я, сил та витривалості в житті на кропіткій громадсько-одумівській праці.

Зістаюся з правдивою пошаною

Павло Коновал.

ПОДЯКА ЧИТАЧАМ

Висловлюємо щирі подяки Іванові Перепадченку за електронний прилад (електронна таблиця) для вивчення історії України, глобус і побільшену, з українським текстом, кольорову географічну мапу світу, які він подарував одумівцям для вжитку на літніх таборах.

Іван Іванович колишній дошкільний учитель української школи та курсів українознавства при кафедрі св. Володимира в Торонто. Не зважаючи на свій

поважний вік (у травні 1999-го року йому буде 85 років), він постійно зголошується до участі в літературних вечорах та різних імпрезах при громаді, на яких деклямує вірші напам'ять.

Бажаємо Іванові Перепадченку міцного здоров'я, щоб велично зустрів своє 85-тиліття.

Члени управи ТОП-у.

Всім читачам, які відновили передплату журналу "Молода Україна", зложили пожертви на різні фонди при ОДУМ-і та на пресовий фонд "М. У." (Григорій Литвин правильно назвав його ВИЗВОЛЬНИМ ФОНДОМ, бо, дійсно, "Молоду Україну" треба "визволяти" — від боргів та від підвищення цін за висилку (оголошену канадською поштою на 1999-ий рік), висловлюємо сердечну подяку, як рівнож за гарні вітання та побажання.

Особливо вдячні тим читачам, які живуть поза межами Канади й США, і кількома словами повідомили нас про отримання журналів. Для адміністрації важливо знати, чи журнали доходять до адресата чи ні, — це ж пов'язано з коштами. Заохочуємо й інших читачів в Україні повідомити нас, бо інакше ми будемо змушені припинити висилку журналів.

(Ред.)

ВІТАЄМО
довголітніх читачів
журнала "Молода Україна"

шановних

Катерину Щербань

та

Федора і Надію Бойків

з

80-ЛІТТЯМ !

Міцного здоров'я бажає вам.

Редакція та адміністрація
ж. "Молода Україна".

З наступаючим Новим календарним 1999-им роком та святами Різдва Христового, щирі серцем вітаємо всіх дописувачів, читачів і передплатників журналу "Молода Україна", всіх членів ОДУМ-у, Товариства Одумівських Приятелів, Головні Ради Кошів Старших Виховників ОДУМ-у та Головні Управи ТОП-у в США й Канаді, Центральний Комітет ОДУМ-у, Дирекції корпорацій осель "Україна" і "Київ", симпатиків і прихильників ОДУМ-у та бажаємо всім радості, здоров'я і всього найкращого в житті й праці !

Христос народився !

Славмо Його !

Редакція і Адміністрація
журнала "Молода Україна".

НА ПРЕСОВИЙ ФОНД "МОЛОДОЇ УКРАЇНИ"

Зібрано під час тризни св. п. Наталки Сандул-Войтович (передала Галина Строга), Торонто, Онт.	\$1.025.00
Зібрано в 40-ий день смерти св. п. Наталки Сандул-Войтович (передала Галина Строга), Торонто, Онт.	590.00
Олексій і Валентина Маслівці, Вестон, Онт. (замість квітів у пам'ять Наталки Сандул-Войтович)	100.00
Ярослав Короткий, Торонто, Онт. (в 40-ий день смерти Наталки Сандул-Войтович)	20.00
З Полтавського вечора, Клівленд, Огайо, США (переслала Віра Середа)	200.00
Соня (Лиса) і Андрій Смик, Лівонія, Мі., США (з нагоди одруження, яке відбулося 24-го травня 1998 р.)	100.00
Марія і Петро Одарченки, Такома Парк, Мд., США	100.00
Катерина Щербань, Торонто, Онт. (у 5-у болючу річницю смерти дорогих синів Анатолія та Віктора. Вічна їм пам'ять.)	75.00
Марія і Григорій Романенки, Торонто, Онт. (в пам'ять рідних)	50.00
Олексій і Марія Макаренки, Ніягара Фолс, Онт.	50.00
Григорій Литвин, Торонто, Онт.	50.00
Петро і Валентина Родаки, Торонто, Онт. (у п'яту річницю смерти батька і дідуся св. п. Семена Родака)	50.00
Микола і Алла Гавриші, Торонто, Онт. (у 34-ту річницю смерти св. пам'яті Павла Гавриша та у першу річницю смерти св. пам'яті Діни Сідорук)	50.00 25.00
Ліда Лібер, Торонто, Онт. (в пам'ять дорогого чоловіка Романа в 16-ту річницю його відходу у вічність)	25.00
Михайло і Євфросинія Галябарі, Торонто, Онт. (на нев'янучий вінок у світлу пам'ять дорогих наших батьків Костянтина і Марини Тараненків та Сергія і Анни Галябарів. Вічна їм пам'ять.)	25.00
Омелян Денесюк, Міссіссага, Онт.	25.00
Василь Пилипенко, Вінніпег, Ман.	25.00
Галина Гришко, Голлівуд, Фл., США	20.00
Валентина Родак, Торонто, Онт. (в пам'ять Марти Савченко, яка упокоїлась 16.08.1998 р.) (і в пам'ять Миколи Валера, який упокоївся 11.X.1998 р.)	20.00 25.00

N. - J. SPIVAK LTD.

1158 Wonderland Road
LONDON, ONTARIO

N6L 1A6

(PRE-MIX CONCRETE)

НА КАНАДСЬКО-УКРАЇНСЬКИЙ ФОНД БОРИСА ГМИРІ пожертви склали:

Марія і Павло Божики (Торонто, Онтаріо)	\$30.00
Юлія Шелегон (Ошава, Онтаріо) • Бажаю успіхів у Вашій творчій праці.	25.00
Катерина Щербань • В пам'ять Наталки Сандул-Войтович.	25.00
Світлана Кузьменко (Торонто, Онтаріо)	20.00
Марія і Григорій Романенки (Торонто, Онтаріо)	20.00

За фінансову підтримку всім жертводавцям щиро дякуємо.

Листи і пожертви просимо надсилати на адре-
су:

Borys Hmyria Fund
or Khotkevych Museum
c/o Mrs. W. Rodak
12 Minstre Drive
Toronto, Ontario M8Y 3G4 Canada

Леонід Павлюк, Ошава, Онт.	10.00
Павло Коновал, Арлінгтон Гайтс, Ілл., США	10.00

**Жертводавцям і прихильникам
"Молодої України" щира подяка.**

Редакція та адміністрація "М. У."

MOLODA UKRAINA

If not delivered please return to:

Box 40, Postal Station "M"

TORONTO, ONT., CANADA M6S 4T2

Ціна 6.00 дол.
в США і Канаді

Звернення до читачів / передплатників журналу "Молода Україна".

Шановні друзі!

Звертаємо вашу увагу на те, що зазначене число після вашого прізвища означає число журналу, за яке заплачено передплату.

Ласкаво просимо якнайскоріше відновити свою передплату. Просимо не забувати і про пресовий фонд. Вдячні вам.

Адміністрація журналу "Молода Україна".

Осередок св. Володимира при 1280 Dundas St. W.
має до винайму залі на різні імпрези від 50 до 600 осіб
з інтернаціональною кухнею, та з професійними куховарками.

Все приготується до Вашого смаку.

Виконуємо замовлення на різні імпрези: весілля, зустрічі, тризни тощо
з дбайливою обслугою.

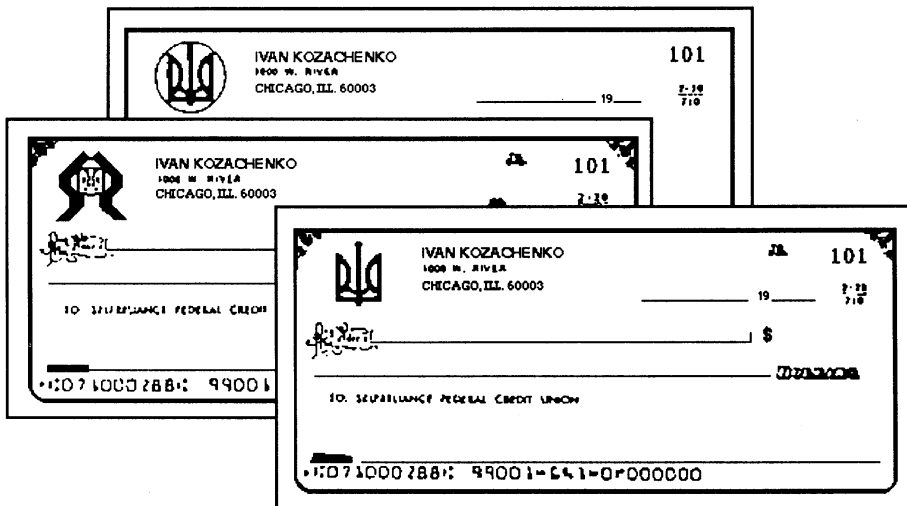
Приходьте, а ми будемо сердечно Вас вітати.

Або телефонуйте на число:

(905) 847-6477 або (905) 827-1647

І. Данильченко — голова.

"УКРАЇНСЬКІ ЧЕКИ"

УКРАЇНСЬКІ ЧЕКИ
(ДРЕФТИ) та інші чеки
МОЖНА ДІСТАТИ
В УКРАЇНСЬКИХ
КРЕДИТОВИХ
КООПЕРАТИВАХ.

КООПЕРАТИВНІ ЧЕКОВІ
КОНТА Є КРАЩІ
ЯК ЗВИЧАЙНІ ЧЕКИ.

Українська

Федеральна Кооперативна Каса

"Самопоміч"

Selfreliance

Ukrainian Federal Credit Union

2351 W. Chicago Ave.

Chicago, Ill. 60622

Tel.: (312) 489-0520

- Трансакції є безкоштовні.
- Не вимагаємо міні-мального сальдо на конті.
- Перших 150 дрефтів даром, при відкритті нового дрефт конта.
- Заробляють дивіденду.
- Дрефти мають копії.